

BUDGET 2024

FORORD	4
BUDGET 2024 I HOVEDTRÆK	6
KLIMA-, TEKNIK- OG MILJØUDVALGET	10
FRITIDS-, KULTUR- OG FOLKESUNDHEDSUDVALGET	16
BØRNE- OG SKOLEUDVALGET	20
ÆLDRE-, OMSORGS- OG SUNDHEDSUDVALGET	28
SOCIAL- OG ARBEJDSMARKEDSUDVALGET	32
ØKONOMI- OG ERHVERVSUDVALGET	36
KOMMUNERNES ØKONOMI 2024	44
BEVILLINGSNIVEAU OG -REGLER	45
REGNSKABSOPGØRELSE	47
UDVALGENES BEVILLINGSRAMMER	48

Foto: Abildtorpevej, Nakskov - Henning Nørgaard Pedersen, Nakskov Fotogruppe

Fotos forside: Arbejdshavn Femern - Henning Nørgaard Pedersen. Fåreavler, får, solceller - Anne-Mette Pedersen. Domkirken. Avnede Kirke - Kim Schou. Gederams. Hyllekrog Fyr set fra øst - Henning Nørgaard Pedersen. Dodekalitten - Knud Erik Stegmann. Præstestrædet i Nakskov - Jørgen Iversen - alle Nakskov Fotogruppe

BORGMESTERENS FORORD

VI HOLDER KURSEN

Budget 2024 er et udtryk for et stærkt, fælles fodslag i en svær tid. For igen i år er det lykkedes at lave en bred aftale, hvor 23 af byrådets medlemmer står sammen om at tage et fælles ansvar og sætte en klar retning. Det er en stor styrke i en tid, hvor der skal tages mange vigtige beslutninger; ved at stå sammen om den øverste linje, kan vi skabe den ro, der skal til for, at vi kan komme trygt videre.

Nødvendige besparelser

Lolland Kommunes økonomi er under pres og på trods af et ekstra særtilskud på 90 mio. kroner, har det været nødvendigt at indarbejde et kassetræk på 45 mio. kroner for at nå i mål. Herudover er der anlægsopgaver for næsten 38 mio. kroner, der er blevet udsat, og der er fundet besparelser for 59 mio. kroner. Bredt fordelt på alle fagområder – fra skoler og dagtilbud til pleje og omsorg.

Det er besparelser, som alle helst havde været foruden. Vi ved godt, at mange vil blive berørt – både borgere og medarbejdere – men vi er ikke i tvivl om, at alle i vores organisation vil gøre deres bedste for at løfte i flok og sammen finde de rette løsninger, hvor det er nødvendigt. Desuden har vi med en tryghedsaftale for vores ansatte forsøgt at skabe stabile rammer for vores dygtige medarbejdere.

Vi skal se fremad

Budget 2024 er dog ikke kun et spørgsmål om besparelser, det er også et budget, der peger fremad og understøtter en ambitiøs tro på en ny fremtid. Vi holder linjen og følger de visioner og strategier, som byrådet allerede i tidligere indsatser har vedtaget – fx med vores budgetaftaler, plan- og udviklingsstrategi, fyrtårne og konstitueringsaftale.

Det er vigtigt, at vi sikrer, at vi fortsat har fuldt fokus på at høste gevinsterne af den gunstige erhvervsudvikling, som vi oplever i disse år – med Femernforbindelsen, den store fabrik og produktionshavn i Rødbyhavn, udsigten til en ny central geografisk placering, den grønne omstilling, turisme og meget mere. Det er vigtigt, at vi tør at holde fast i vores linje og er klar til at investere i de tiltag, der kan tiltrække nye virksomheder, skabe ekstra arbejdspladser og sikre, at den nødvendige arbejdskraft er til rådighed.

Nye opgaver og nationale løsninger

Når vi ser frem mod de kommende år, står det klart, at de økonomiske sværds slag næppe bliver lettere. Vi er derfor nødt til at tænke i nye løsninger, og det er vigtigt, at vi allerede nu får set på vores servicestruktur; vores bygningsmasse, halkapacitet, biblioteker og borgerservice.

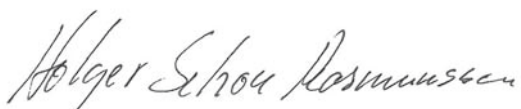

Samtidig skal vi fortsætte vores indsatser på de nationale linjer: det er ikke rimeligt, at vi i Lolland Kommune år efter år skal slås med en underbudgettering, som vi ikke selv kan kontrollere. Vi har brug for en bedre udligningsreform, så vi kan få en mere fair, stabil, bæredygtig og langsigtet økonomisk løsning.

Vi står sammen

Til slut skal der lyde en stor tak til alle, der har bidraget i arbejdet med budget 2024. Det har været en proces præget af en god dialog og et konstruktivt samarbejde på tværs af både politiske partier, fagudvalg, MED-udvalg og hele vores administration.

En særlig tak skal rettes til de mange, der har valgt at indsende et høringsvar. Alle input er læst og vurderet, og selvom vi umuligt kan imødekomme alle ønsker, er der ingen tvivl om, at vores høringsperiode er med til at sikre, at alle vinkler bliver korrekt belyst. Det giver et solidt fundament for vores beslutninger. Tak.

Borgmester Holger Schou Rasmussen

BUDGET 2024 I HOVEDTRÆK

Byrådet har den 12. oktober 2023 vedtaget kommunens budget for 2024 og overslagsårene 2025 til 2027.

Budgettet er vedtaget med en uændret skatteprocent på 26,3 i forhold til budget 2023. Grundskyldspromillen på 33,09 er også den samme. Lolland Kommune har valgt selvbudgettering i 2024 fremfor statsgarantien.

Budgetgrundlaget for budget 2024 er overslagsår 2024 i det vedtagne budget for 2023 fremskrevet til 2024-prisniveau på baggrund af KL's pris- og lønskøn fra juni 2023.

Der er i 2024 indregnet tekniske korrektioner med en samlet kasseforbedring på netto 6,5 mio. kr., heraf udgør skatter og tilskud/udligning 98 mio. kr. og øgede udgifter på driften cirka 85 mio. kr. Hertil kommer resultatet af budgetforliget svarende til merudgifter på driften på næsten 15 mio. kr. (netto) og besluttede besparelser på 59 mio. kr.

Lolland Kommune modtog ultimo juni de endelige tal fra Indenrigs- og Sundhedsministeriet for tilskud og udligning samt en beregning af værdien af det statsgaranterede udskrivningsgrundlag vedrørende indkomstskatten. Lolland Kommune har valgt at selvbudgettere med det statsgaranterede udskrivningsgrundlag for at mindske risikoen for tab.

Herudover har kommunen indgået en udviklingspartnerskabsaftale for 2022 til 2025 med Indenrigs- og Sundhedsministeriet på 120 mio. kr. Samtidig modtager Lolland Kommune 90 mio. kr. af den ekstraordinært forhøjede særtilskudspulje, sådan at kommunen i alt modtager 210 mio. kr. i tilskud til vanskeligt stillede kommuner i 2024.

Ved førstebehandlingen af budget 2024 til 2027 fremlagde Økonomi- og Erhvervsudvalget et budgetforslag for 2024 med et samlet driftsunderskud på knap 9 mio. kr. og et kassetræk på 177,5 mio. kr.

Mellem første- og andenbehandlingen af budgetforslaget blev der indgået en budgetaftale mellem Socialistisk Folkeparti, Din Stemme, Konservativt Folkeparti og Per Kim Nielsen.

Budgetforliget står på skuldrene af de allerede vedtagne strategier for Lolland Kommune. Herunder konstitueringsaftalen for byrådsperioden, Plan- og Udviklingsstrategien, tidligere budgetforlig og byrådets otte fyrtårne.

Fokus er således at fortsætte arbejdet med de kendte muligheder og udfordringer for Lolland. For at fokusere på den ønskede udvikling besluttede byrådet i august 2022 otte strategiske fyrtårne, der udpeger væsentlige indsatsfor at styrke Lolland – både som egn og som organisation.

Fyrtårnene er

- kommune i en ny virkelighed
- international rekruttering og bosætning
- grøn erhvervs politik
- Femern som afsæt for blivende erhvervsudvikling
- Lollands Sydkyst – Nakskov til Hyllekrog
- boligudvikling
- fremtidens skole
- tilpasning af plejeboligstruktur.

Der er i 2024 afsat en budgetreserve på 27 mio. kr. til imødegåelse af eventuelle merudgifter på udvalgenes områder.

Det vedtagne budget for 2024 indebærer et driftsoverskud på 124 mio. kr. Anlægsbudgettet udgør knap 92 mio. kr. og udgifter til renter og afdrag cirka 127 mio. kr.

Samlet set medfører det vedtagne budget et træk på kassebeholdningen på 45 mio. kr. i 2024, hvor det i 2025 vil stige markant svarende til kassetræk på godt 182 mio. kr.

Foto: Aftenstemning ved Sletnæs - Kim Schou, Nakskov Fotogruppe

BUDGET 2024

Mio. kr. netto

Drift

Klima-, Teknik- og Miljøudvalget	164,2
Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget	77,0
Børne- og Skoleudvalget	867,8
Ældre-, Omsorgs- og Sundhedsudvalget	895,4
Social- og Arbejdsmarkedsudvalget	1.551,1
Økonomi- og Erhvervsudvalget	440,7

Drift i alt 3.996,2

Anlæg 91,9

Drift og anlæg i alt 4.088,1

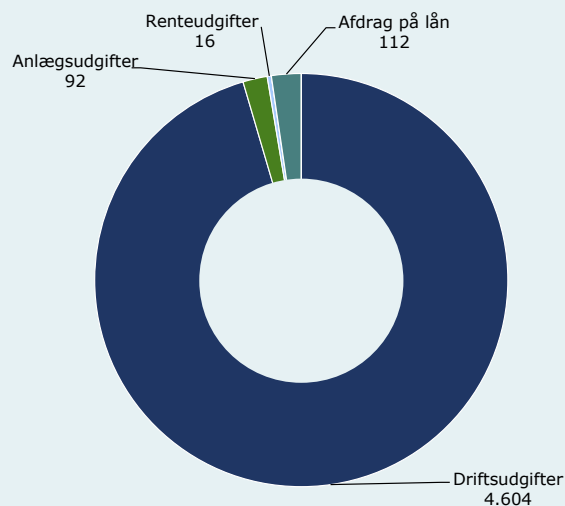
Finansielle poster

Skatter	-2.110,7
Tilskud og udligning	-2.009,5
Lånoptagelse	-49,2
Afdrag på lån	111,8
Renter	15,6
Balanceforskydninger	-0,7
Kassetræk	-45,4

Finansielle poster i alt -4.088,1

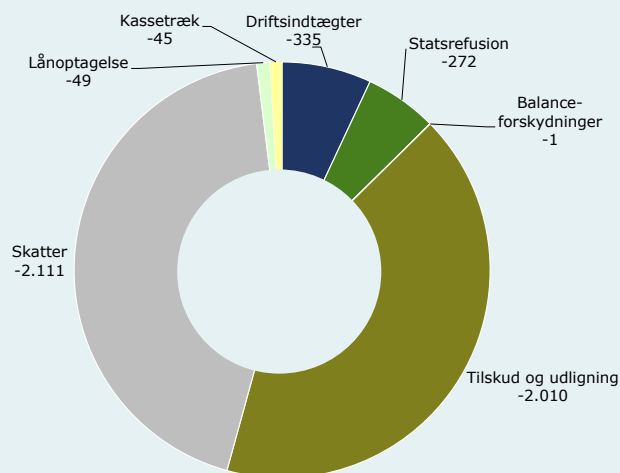
Generelt i budgettet angives kommunens udgifter som positive tal, mens kommunens indtægter angives som negative tal.

BRUTTOUDGIFTER (MIO. KR.)

Fordeling af kommunens samlede bruttoudgifter på 4,8 mia. kr.

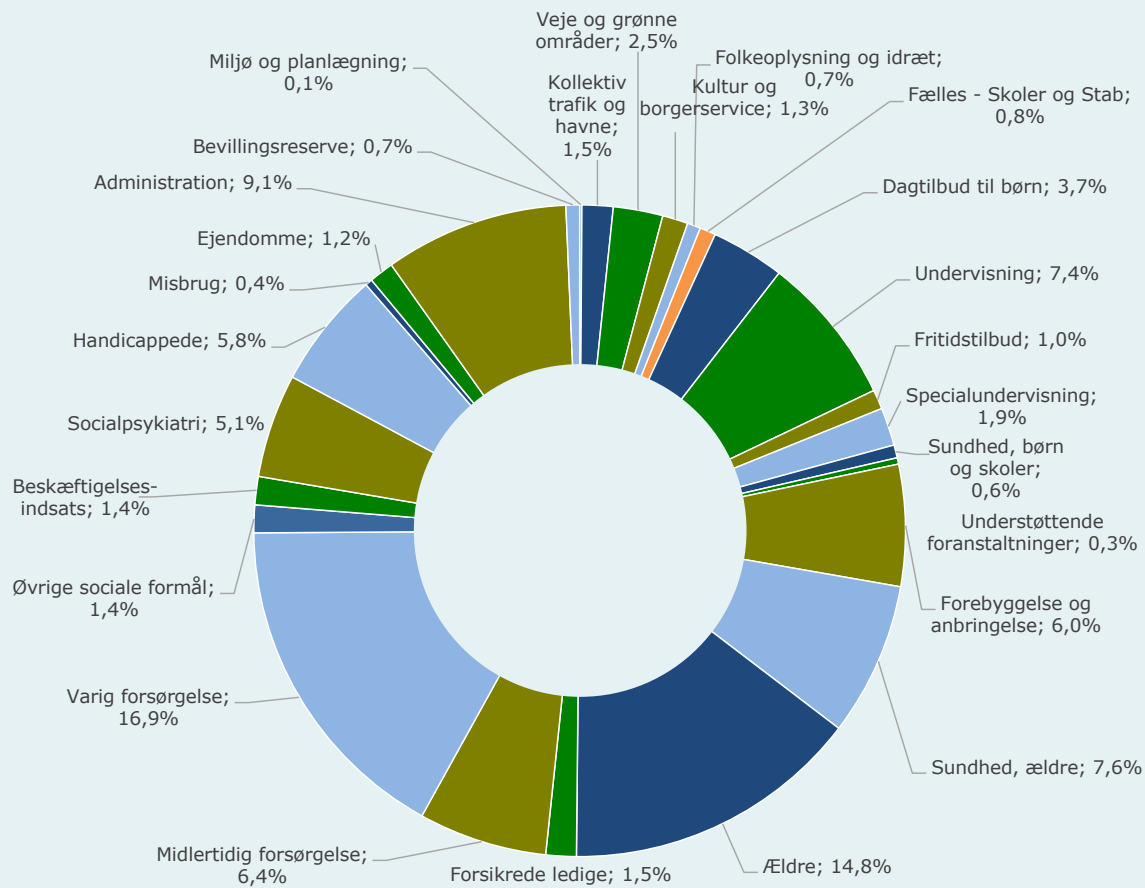
BRUTTOINDTÆGTER (MIO. KR.)

Fordeling af kommunens samlede bruttoindtægter på 4,8 mia. kr.

NETTODRIFTSUDGIFTER PR. POLITIKOMRÅDE

Fordeling af kommunens samlede nettodriftsudgifter på 4 mia. på de 26 politikområder.

KLIMA-, TEKNIK- OG MILJØUDVALGET

Foto: Rødbyhavn - Lolland Kommune

Klima-, Teknik- og Miljøudvalget i tal

Nettoudgifter (i mio. kr.)

Serviceudgifter

Miljø og planlægning	4,5
Kollektiv trafik, havne med videre	61,5
Veje og grønne områder	98,2

Udvalgets drift i alt 164,2

Det samlede budget for Klima-, Teknik- og Miljøudvalget er i alt på 164,2 mio. kr.

Anlæg

Projektering ny færge	0,5
Ombygning af Fejðfærgeren	1,8
Eftersyn, azimutter og opgradering M/F Christine	0,6
Uddybning/opretning af sejltrede	22,7
Renovering af lystbådehavne	2,5
Dybvig Havn, miljøoprensning og hølfer	1,5
Nakskov Havn - renovering sandkaj ved Nybro	6,0
Trafiksikring af skoleveje	1,0

Udvalgets anlæg i alt 36,6

Foto: Udsigt førerkabine, 100 tons kran Nakskov - Tummas Juul

MÅLSÆTNING	RESULTATKRAV	RESULTATKRAV 2024
Jævnfør Den Grønne Erhvervs politik ønsker Lolland Kommune at omsætte den styrkeposition, som kommunen har indenfor vedvarende energi, til vækst og arbejdspladser. Ét af grebene er nedsættelse af en Grøn Tænk tank, der skal rådgive og inspirere den politiske ledelse om mulige fremtidige satsninger.	At tænketanken medvirker til at bygge bro mellem de forskellige parter, sikrer videndeling om de vigtigste tendenser, synliggør Lolland Kommunes rammer overfor beslutningstagere og medvirker til at skabe lokal opbakning.	Der udarbejdes en midtvejsevaluering af Den grønne Tænk tank med anbefalinger til tænketankens fremtidige virke.
Alle kommuner i Danmark oplever i øjeblikket en stigning i antallet af byggeansøgninger og deraf en stigning i sagsbehandlingstiden. De nye ejendomsvurderinger og ændringer i BBR-registret øger sagsmængden yderligere. I forbindelse med fyrtårnet 'Kommune i ny virkelighed' sættes fokus på byggesagsområdet for at afsøge mulighederne for en hurtigere, mere smidig og tidssvarende service.	Der gennemføres en ekstern analyse af byggesagsområdet med henblik på at komme med anbefalinger til justering af sagsgange med videre.	At der foreligger anbefalinger til justering af den fremadrettede praksis. At der i Klima-, Teknik- og Miljøudvalget i 2024 er truffet beslutning om tiltag, der sikrer hurtigere, mere smidig og mere tidssvarende service.
Lolland Forsynings ejerstrategi er nogle år gammel og bør derfor opdateres, så den afspejler kommunens satsning på grøn erhvervs politik, turisme og bosætning.	At ejerstrategien tilpasses situationen på forsyningsområdet anno 2024.	Der foreligger udkast til ny ejerstrategi til godkendelse senest i 2. kvartal 2024.

De vigtigste strategiske prioriteringer og opgaver for udvalget i 2024 er færgedrift, erhvervshavne, arealudlæg, spildevands- og varmforsyningsplan, klimatilpasningsplan, byggesager, ejerstrategi for Lolland Forsyning, busdrift og veje og grønne områder. Indsatsområderne er uddybet nærmere nedenfor.

Færgedrift

I 2021 fik Lolland Kommune tilsagn om tilskud på godt 26 mio. kr. fra en statslig grøn pulje til omstilling af indenrigsfærger til indkøb af en ny elfærge. Prisen for en ny elfærge anslås til cirka 106 mio. kr., hvoraf Lolland Kommune skal finansiere 80 mio. kr.

Med baggrund i dette tilsagn udarbejdede Økonomi- og Erhvervsudvalget et beslutningsforslag, hvor færgedriften i Lolland Kommune skulle analyseres, og der skulle udarbejdes en langsigtet strategi for færgedriften.

Beslutningsforslaget skulle være startskuddet på en proces, hvor færefarten moderniseres, driftsomkostningerne nedbringes med 5 til 10 mio. kr. årligt, og en grøn omstilling af færgerne implementeres.

Det vil indebære færre færger, ændrede ruter og færre afgang. I fremtiden skal serviceniveauet balanceres, ligesom driftssikkerheden skal styrkes yderligere.

Efter en række borgermøder med øboerne og et offentligt borgermøde i Horslunde samt otte ugers høringsperiode og 300 hørings svar, vedtog Lolland Kommunes byråd en nye færgestrategi.

Processen igangsættes til januar 2024, hvor færre færger og afgang samt ændrede ruter implementeres i vinter og sommerfartplaner.

Færgestrategien har følgende overskrifter

- fremadrettet skal mandskabets arbejdstimer nedskæres med 10.000
- der skal sejles 1.000 færre driftstimer
- i 2024 flyttes Askøfærgerne fra Bandholm til Kragenæs for i 2025 kun at betjene Askø fra Kragenæs. Der tages stilling til, hvad der skal ske med Askøfærgerne i god tid, inden den udfases helt i 2030
- afløserfærgerne M/F Smålandshavet sættes til salg i 2024
- natholdet på beredskabsfærgerne nedlægges
- i 2024 indføres der digitale betalingsløsninger, og der opsættes selvbetjeningsstandere i Kragenæs Færgeshavn
- færgetaksterne til øerne harmoniseres i 2024 efter grundprincippet i den ”Blå Landevej”.

I foråret 2024 vil der være fokus på, hvordan afviklingen af trafikken til og fra færgerne i havneområdet i Kragenæs kan afvikles mere optimalt.

Udvalget følger tæt implementeringerne af den nye strategiplan.

Primo 2024 igangsættes processen for dels indkøb af en ny grøn færge til afløsning af M/F Femø Sund og dels nybygning og modernisering af færgelejerne i Kragenæs og på øerne.

Erhvervshavne

For Rødbyhavn Trafikhavn og Nakskov Havn er der tilsammen budgetteret med en nettoindtægt på 7,8 mio. kr. fordelt med 2,1 mio. kr. til Rødbyhavn Trafikhavn og 5,7 mio. kr. til Nakskov Havn. Indtægterne kommer fra skibs- og vareafgifter, arealleje og salg af strøm, vand med mere.

I 2022 var der rekordhøj aktivitet i erhvervshavnene med

store, ekstraordinære opgaver vedrørende Femernforbindelsen og ekstraordinær indsejling af roer til sukkerfabrikken afledt af krigen i Ukraine. Aktiviteten er grundet færdiggørelsen af Tunnelhavn Rødbyhavn lidt lavere i 2023 og forventes på samme niveau i 2024.

Anlæg af Femernforbindelsen betyder, at havnene har fået betragtelige nye aktiviteter. Samtidig er det vigtigt for havnene at understøtte eksisterende kunder og den positive udvikling i erhvervsaktiviteterne på Lolland i øvrigt.

Havnene skaber ikke væksten, det kan kun virksomhederne på havnene. Men der ligger en stor opgave i at sikre havnenes brugere de bedst mulige rammer og samtidig have øje for den langsigtede udvikling. Der er i 2023 derfor igangsat et arbejde med udformning af en ny havnestrategi, der forventes færdig i 2024.

Danmarks første hvederaffinaderi er under forberedelse, og European Energy er langt fremme med planerne om et Power-to-X (PtX)-anlæg. Derudover ser yderligere aktører inden for den grønne omstilling frem mod etablering i Stensøområdet. Nakskov Havn ser med hastige skridt vejen mod etablering af en betydelig grøn virksomhedsklynge tage form.

Erhvervshavnene i Nakskov og Rødbyhavn har lige nu mange aktiviteter forbundet med Femernprojektet og andre større anlægsprojekter. Samtidig er der løbende nye aktiviteter, som havnene kan blive en del af. Strategi- og masterplanen for erhvervshavnene er derfor under bearbejdning med henblik på at sikre nødvendige rammer for en fortsat kontrolleret udbygning i Nakskov Havn i takt med virksomhedernes behov.

Arealudlæg

Udvikling af erhverv kræver nye erhvervsarealer, og de næste skridt i Lollands grønne erhvervspolitik fordrer i særdeleshed store arealer. Byrådet har godkendt kommunens grønne erhvervspolitik, og lokalplanrevisionen for hele Stensøområdet giver et betydeligt supplement til allerede eksisterende erhvervsarealer.

Spildevands- og varmeforsyningsplan

Som på naturområdet er der i 2023 blevet udmeldt statslige vandområdeplaner for perioden 2021 til 2027 med miljømål for søer, vandløb og fjorde. Planerne indehol-

der desuden mål for indsatser overfor udledning af spildevand. Lolland Kommune er efterfølgende forpligtiget til at udarbejde konkrete projekter for at opnå målopfyldelse i vandområderne i henhold til vandområdeplanen og tilhørende bekendtgørelser. Spildevandsindsatserne indgår i kommunes revision af spildevandsplanen, som forventes gennemført i 2024.

I 2023 er arbejdet med varmforsyningsplanen sat i gang. Den gældende plan er fra 2017, og der har været en stor udvikling i årene, der er gået. Indledningsvis vil der derfor ske en opdatering af data, så den fremtidige strategi lægges på en korrekt baggrund. Ny varmeplan forventes færdig i 2024.

Klimatilpasning

I 2024 videreføres arbejdet på klimatilpasningsområdet med at implementere henholdsvis klimatilpasnings- og risikostyringsplanen for Nakskov for derved at forebygge oversvømmelser fra regn og hav. Der arbejdes samtidig med at søge fondsmidler til etablering af højvandsport i Nakskov.

Byggesager

Udvalget har i 2023 bestilt en analyse af byggesagsområdet og har desuden godkendt kommissorium for analysens indhold. Tidsplanen for dette arbejde er udførelse i første kvartal af 2024 med henblik på afrapportering af anbefalinger til udvalget i maj måned.

Ejerstrategi for Lolland Forsyning

Den gældende ejerstrategi for Lolland Forsyning er nogle år gammel, og det er udvalgets målsætning, at den skal opdateres, så den afspejler kommunens satsning på grøn erhvervspolitik og turisme. Det er planen, at der foreligger et udkast til ny ejerstrategi til godkendelse i andet kvartal af 2024.

Busdrift

Budgettet rummer udgifter til den del af den kollektive trafik, der varetages af Movia, hvilket vil sige almindelig rutekørsel og flexitur. Plustursordningen er ophørt per 31. oktober 2023.

Det er et budgetområde med store beløb og med et stigende udgiftsniveau i de sidste år, der blandt andet skyldes faldende passagertal. Der vil i 2024 blive arbejdet på en fremtidig mobilitetsstrategi for Lolland Kommune.

Veje og grønne områder

I 2023 bliver der lavet toiletstrategi, der lige nu forventes at skulle gennemføres i 2024.

Med budgetforlig 2024 vil fokus i driften være på implementering af besparelser, og det vil få betydning for medarbejdere, borgere og foreningslivet. Serviceniveauet vil ikke kunne fastholdes.

Service og pleje af delområder vil blive søgt overdraget til borgerforeninger eller lignende, hvor dette er muligt. Det må forventes, at bytræer med videre vil blive fjernet, hvis de bliver syge eller beskadiget. Der kan ikke forventes nyetablering eller udskiftning, da det vil være for plejkrævende i forhold til de givne ressourcer.

Fra 1. januar 2024 vil det ikke længere være lovligt at bruge sprøjtemidler til ukrudtsbekæmpelse, og andre plejeniveauer vil derfor blive anvendt.

Asfaltfunktionskontrakten for vejene udløber i sommeren 2025, og der vil således være fokus på sikring af de omhandlede veje i 2024.

Områdefornyelsen i Rødbyhavn afsluttes, og tilsvarende vil områdefornyelsen i Rødby blive gennemført.

Anlæg

I anlægsplanen er der afsat netto 36,6 mio. kr. i 2024.

Miljøoprensning og høfder, Dybvig Havn

Dybvig Havn ligger ret åben ud mod Smålandsfarvandet, og der er en del uro inde i havnen. Der ophobes store mængder sediment, hvilket medfører mange udgifter til oprensning. Der er i alt afsat 6,5 mio. kr. til forebyggelse mod tilslamning og til sikring af læ fordelt med 0,5 mio. kr. i tidligere budgetår, 1,5 mio. kr. i 2024 og 4,5 mio. kr. i 2025.

Eftersyn af azimutter og opgradering af M/F Christine

Azimutterne om bord på Fejøfærgeren står til tiårseftersyn. Passagerafsnittet renoveres med ny dør, nye stole og borde. Eftersyn og opgradering af passagerafsnit laves i forbindelse med dokophold. Der er i alt afsat 1,6 mio. kr. fordelt med 0,6 mio. kr. i 2024 og 1 mio. kr. i 2025.

Nakskov Havn, renovering af sandkaj ved Nybro

Det er tvingende nødvendigt at forny spunsen ved Sandkajen, inden der etableres bådebro, havnepromenade, en broforbindelse over havnebassinet og eventuelt gennemføres bebyggelse på det udstykkede areal. Der er i alt afsat 11 mio. kr. fordelt med 1 mio. kr. i tidligere budgetår, 6 mio. kr. i 2024 og 4 mio. kr. i 2025.

Ombygning af Fejøfærgeren

I forbindelse med indkøb af ny færge skal Fejøfærgeren, M/F Christine, ombygges. Ramperne på færgen skal afmonteres, og der skal etableres klapper på færgen. Fejøfærgens færgeløjer i Kragenæs og på Fejø skal ombygges med ramper, så en eventuel ny færge kan anvende disse færgeløjer. Fejøfærgeren vil således også kunne benytte færgeløjet på Femø. Der er i alt afsat 1,8 mio. kr. i 2024.

Projektering - ny færge

Lolland Kommune har ansvaret for færgefarten til Fejø, Femø og Askø. I dag ejer kommunen fire færger, hvoraf de tre er gamle og bør udskiftes inden for en nær år-række. Samtidig er færgedriften baseret på olie, hvilket medfører en betragtelig klimabelastning, ligesom man i forbindelse med en kommende skattereform vil blive pålagt øgede CO₂-afgifter.

Der er ingen tvivl om, at der er behov for at udskifte den ældste færge, Femø Sund, til en ny og grøn elfærge. Investeringen skal samtidig være startskuddet til en modernisering af færgefarten, hvor driftsomkostningerne nedbringes.

Der er i alt afsat 1 mio. kr. til projektering fordelt med 0,5 mio. kr. i tidligere budgetår og 0,5 mio. kr. i 2024.

Renovering af lystbådehavne

For at understøtte den positive udvikling inden for turismen med forstærket interesse for Lollands øer og småhavne fremskyndes en række renoveringer af havnefaciliteter i de små havne, så de fremstår mere indbydende. Der er i alt afsat 12,4 mio. kr. fordelt med 9,9 mio. kr. i tidligere budgetår og med 2,5 mio. kr. i 2024.

Trafiksikring af skoleveje

I budgetforliget for 2022 blev det besluttet at afsætte midler til sikring af skoleveje. Udmøntningen foretages af Klima-, Teknik- og Miljøudvalget. Der er afsat en årlig pulje på 1 mio. kr.

Uddybning og opretning af sejlrende

Der er gennem en årrække sket en udvikling inden for den maritime verden henimod større skibe og dermed også større krav til de havne, som fortsat drives som erhvervshavne, hvilket udmønter sig i konkrete kundensker til sejlrenden i Nakskov.

Der er således afsat midler til udretning af den eksisterende sejlrende samt bredde på yderligere ti meter. Der er i alt afsat 88 mio. kr. fordelt med 40,3 mio. kr. i tidligere budgetår, 22,7 mio. kr. i 2024 og 25 mio. kr. i 2025.

Foto: Kramnitze Havn - Kim Schou, Nakskov Fotogruppe

FRITIDS-, KULTUR- OG FOLKESUNDHEDSUDVALGET

Foto: Den Kongelige Ballet. Opvarmning. Nakskov 2022 - Anne-Mette Pedersen, Nakskov Fotogruppe

Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget i tal

Nettoudgifter (i mio. kr.)

Serviceudgifter

Kultur og borgerservice	50,8
Folkeoplysning og idræt	25,3
Sundhed	1,0

Udvalgets drift i alt 77,1

Anlæg

Nakskov Svømmehal diverse vedligehold	0,5
Tilskud til Dodekalitten	0,2
Renovering af lysanlæg på idrætsanlæg	1,5

Udvalgets anlæg i alt 2,2

Budgettet for udvalgets samlede område er på 77,1 mio. kr. Budgettet er fordelt på områderne kultur og borgerservice samt folkeoplysning og idræt.

MÅLSÆTNING	RESULTATKRAV	RESULTATKRAV 2024
Implementering af fremtidens bibliotek og borgerservice.	Udarbejde en strategi for fremtidens bibliotek og borgerservice og efterfølgende implementering heraf.	Igangsætte arbejdet med udarbejdelse af en ny strategi for fremtidens bibliotek og borgerservice.
Implementering af plan for den fremtidige halstruktur i Lolland Kommune.	Etablering af ny struktur - herunder ejerforhold for hallerne i Lolland Kommune.	Udarbejde ny struktur for hallerne i Lolland Kommune og udarbejde en tidsplan for implementeringen.
Videreudvikling af klyngesamarbejder.	Stabilisering og videreudvikling af landsbyklynger i Lolland Kommune.	Gennemførelse af konkrete initiativer og forankring af mere selvkvørende styregrupper i alle klyngerne.
Harmonisering af tilskud til kulturhusene.		Revidering af kriterierne for kulturhuse, der indarbejdes i de kommende driftstilskudsaftaler.

Kultur- og Fritidspolitikken

Lolland Kommune har en kultur- og fritidspolitik, som strækker sig frem til 2025. Politikken kan findes på www.lolland.dk

Den overordnede vision er

- at Lolland Kommune i 2025 er en kommune, hvor kultur- og fritidslivet spiller en fremtrædende rolle både

i borgernes hverdag og i kommunens fremtoning, og hvor blandt andet formidlingen af kommunens mange stedbundne og kulturhistoriske potentialer er i stadig udvikling

- at alle borgere har mulighed for at opleve og deltage i kultur- og fritidsaktiviteter af høj kvalitet uanset, om der er tale om amatørniveau eller professionelt, bredde eller elite. Hos både kommune og aktører arbejdes der fokuseret på at understøtte, udvikle og motivere kultur- og fritidslivets mange frivillige

- at kultur- og fritidsfaciliteterne er tidssvarende, fleksible og relevante i forhold til befolkningssammensætning, bosætningsmønstre og strømninger inden for kultur- og fritidsområdet. Der arbejdes med et internationalt perspektiv på alle områder, hvor det er relevant.

Strategiske fokusområder

Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget arbejder målrettet på at skabe rammer for et aktivt foreningsliv, kulturelle initiativer og engagement i det lokale demokrati. Det arbejde foregår i en brydningstid. Den demografiske udvikling, ringe stand af mange bygninger og ændrede præferencer fra borgerne gør det åbenbart, at hvis der skal skabes kvalitet og bæredygtige løsninger, må vi tænke nyt. I samarbejde med civilsamfund og kulturinstitutioner arbejder udvalget derfor på at finde fremtidssikrende løsninger.

Fremtidens haller

Udvalget vil i 2024 færdiggøre en strategi for fremtidens haller. Hallerne udgør ryggraden i kommunens idrætsfaciliteter, og der er behov for en strategi, der sætter retning for udvikling og fremtidig drift af hallerne. Der er fundet midlertidige løsninger for Ravnsborghallen og Holebyhallen, og det er besluttet at kommunalisere Nakskov Idrætscenter. Erfaringerne herfra samt analyser af nuværende og fremtidige brugeres behov, den bygningsmæssige stand af hallerne med mere vil indgå i arbejdet.

Nakskov Idrætscenter bliver kommunaliseret pr. 1. januar 2024. Udvalget vil nøje følge udviklingen af tilbuddet og de økonomiske rammer i kommunalt regi.

Fremtidens bibliotek og borgerservice

Udvalget vil i 2024 formulere en strategi for bibliotekerne. Bibliotekerne er uden tvivl en vigtig lærings- og kulturinstitution, hvis potentialer har udviklet sig meget de seneste år. Det skal undersøges, hvordan bibliotekets kompetencer og muligheder i øget omfang kan bringes i spil, og hvordan ressourcerne udnyttes optimalt.

Udvalget får samtidig til opgave at vurdere, om Borgerservice kan gentænkes, sådan at der kan leveres god service på en billigere måde.

Udvalgets forslag til strategi for fremtidens haller, biblioteker og borgerservice vil blive forelagt byrådet til beslutning. I oplægget til strategien vil øvrige udvalg og sektorer blive tæt inddraget.

Giftefoged

Fra 2024 vil Lolland kommune ikke længere tilbyde viselser til udenlandske statsborgere uden tilknytning til Lolland. Hvis der på et senere tidspunkt opstår mulighed for, uden omkostninger for Lolland Kommune, at tilbyde viselser af udenlandske borgere uden tilknytning til Lolland Kommune, er forligskredsen indstillet på igen at tilbyde denne service.

Landsbyklynger

Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget besluttede i 2020 at igangsætte etableringen af to landsbyklynger og senere to mere, i alt fire landsbyklynger i Lolland Kommune. I 2024 arbejdes der for en stabilisering og videreudvikling af klyngerne. Det vil ske via konkrete initiativer og forankring af mere selvkørende styregrupper i alle klynger.

Kulturhuse

Udvalget besluttede på mødet i september 2023, at kriterierne for kulturhuse med videre skal revideres og godkendes i løbet af 2024 samt indarbejdes i de kommende driftstilskudsaftaler.

Tilskud til handelsaktiviteter i Rødby, Maribo og Nakskov

Som afløser for den nuværende pulje under Økonomi- og Erhvervsudvalget er i stedet afsat en ny pulje på 0,4 mio. kr. årligt placeret i Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget. Puljen kan søges til aktiviteter knyttet til handelslivet i de tre byer. Tilskud vil blive tildelt efter princippet om, at en kronens egenfinansiering kan udløse en kronens støtte.

Museumsreform

Arbejdsgruppen vedrørende en museumsreform har primo november 2023 overleveret en rapport med anbefalinger til kulturministeren. Rapporten skal danne baggrund for politiske forhandlinger om fordeling af fremtidigt statstilskud.

Det ventes, at forhandlingerne kan have store økonomiske konsekvenser for de statsanerkendte museer, Fuglsang Kunstmuseum og Museum Lolland-Falster.

Diverse aftaler på kulturområdet

Der er flere aftaler på kulturområdet, der står til genforhandling. Det gælder blandt andet Nørregadeteatret, Kunstmuseet Fuglsang og kulturaftalen mellem Kulturministeriet og Region Storstrøm, der består af Lolland, Guldborgsund, Vordingborg, Næstved, Faxe og Stevns kommuner.

Musikskolen

I budgettet for 2024 har det desværre været nødvendigt med kontingentforhøjelser på Musikskolens område. Til gengæld ændres takstopkrævning fra tre rater årligt til 11 rater årligt, så de enkelte opkrævninger bliver mindre. Det er udvalgets håb, at det dermed er muligt at fastholde antallet af deltagere i Musikskolen.

Anlæg

I anlægsplanen er der afsat 2,2 mio. kr. i 2024.

Lysanlæg til idrætsanlæg

Flere af lysanlæggene på kommunens udendørs idrætsanlæg er i dårlig stand, hvorfor der er afsat 1,5 mio. kr. i 2024 til renovering af banelys. Udvalget har prioriteret de anlæg, der skal renoveres. Renoveringen vil ske i løbet af 2024.

Nakskov svømmehal, diverse vedligehold

Nakskov Idrætscenter har været i gang med at udfærdige en større udviklingsplan "Vision 2.25". I den forbindelse har NIC udarbejdet en langsigtet vedligeholdelsesplan foreløbig frem til 2025 for at få et overblik over, hvor stort behovet dels er for vedligeholdelse og dels for udskiftning af større anlæg. Der er i alt afsat 1,5 mio. kr. fordelt med 1 mio. kr. i tidligere budgetår og 0,5 mio. kr. i 2024.

Tilskud til Dodekalitten

Dodekalitten er et monument, der kombinerer skulpturer, musik, natur og historie. Der opsættes i alt 12 skulpturer i Dodekalitringen. Der er i alt afsat 2 mio. kr. fordelt med 1,7 mio. kr. i tidligere budgetår, 0,2 mio. kr. i 2024 og 0,1 mio. kr. i 2025.

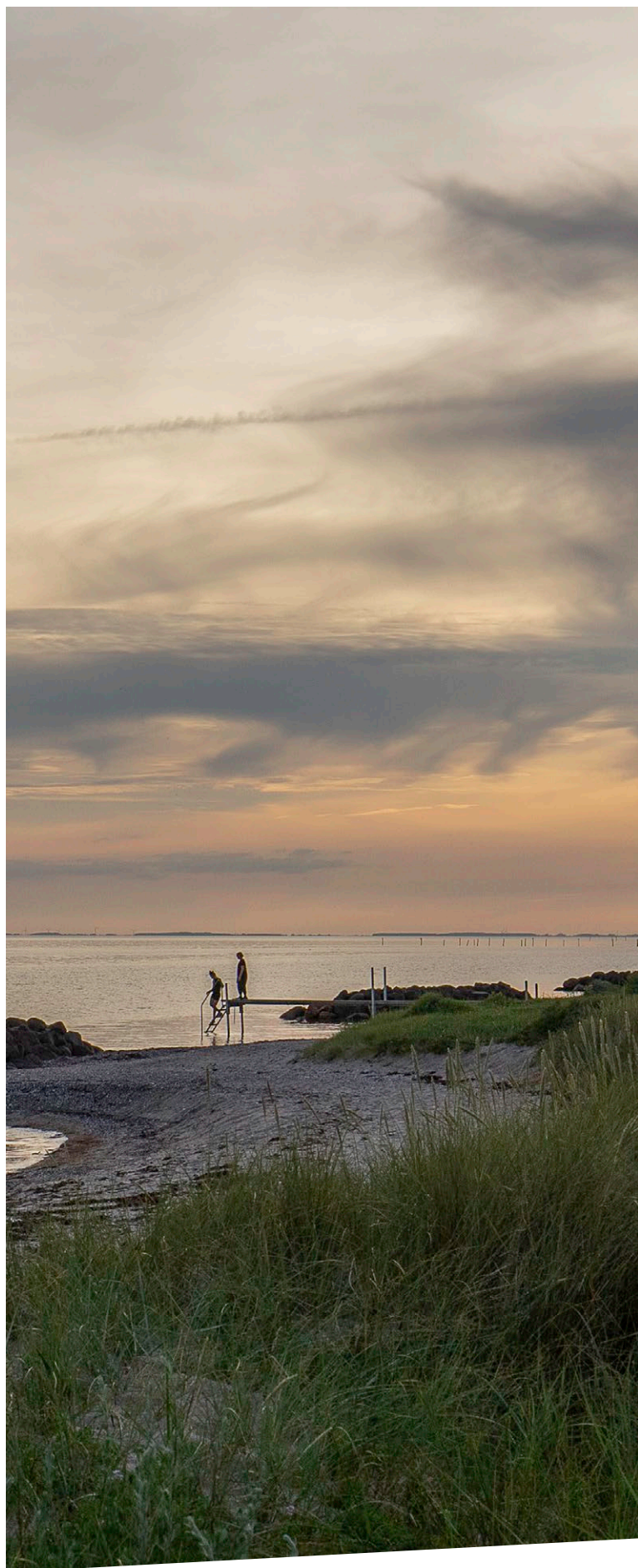

Foto: Næsby Strand - Kim Schou, Nakskov Fotogruppe

BØRNE- OG SKOLEUDVALGET

Foto: Lolland Musikskole Koncert - Jens Larsen, Nakskov Fotogruppe

Børne- og Skoleudvalget i tal

Nettoudgifter (i mio. kr.)

Overførselsudgifter	-0,9
Dagtilbud	7,7
Understøttende foranstaltninger	0,5
Forebyggelse og anbringelse	-17,2

Serviceudgifter	876,8
Fælles, skoler og stab	31,6
Dagtilbud	138,3
Undervisning	297,1
Fritidstilbud	38,5
Specialundervisning	75,1
Sundhed	25,7
Understøttende foranstaltninger	12,1
Forebyggelse og anbringelse	258,4

Udvalgets drift i alt	867,8
------------------------------	--------------

Det samlede budget for udvalgets område i 2024 udgør 867,8 mio. kr.

Foto: BørneTour 2022 - Kim Schou, Nakskov Fotogruppe

MÅLSÆTNING	BAGGRUND	RESULTATKRAV 2024
<p>Barnets lov</p> <p>Med barnets lov er det målsætningen at hjælpe flere af de mest udsatte børn og unge tidligere og bedre end i dag.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Udsatte og anbragte børn og unge trives bedre. 2) Anbragte børn og unge oplever færre skift og bedre kontinuitet i deres anbringelse. 3) Udsatte børn skal tidligere modtage sociale indsatser. 4) Flere udsatte og anbragte børn og unge oplever, at de har en voksen, de kan stole på. 5) Udsatte og anbragte børn og unge oplever i højere grad at blive hørt og inddraget i sagsbehandlingen. 6) Flere udsatte og anbragte børn skal opleve at have tillid til systemet. 7) Flere udsatte børn og anbragte skal gøre brug af deres rettigheder. 	<p>Barnets lov er en helt ny selvstændig lov, der sætter rammerne for særlig støtte til børn og unge med funktionsnedsættelser og social udsathed. Forslag til barnets lov rummer blandt andet regler om et nyt sagsflow i sager om børn, unge og familier, bestemmelser om to sagsbehandlere på vanskelige sager og ændrede bestemmelser om børneinddragelse.</p>	<p>Børne- og Skoleudvalget skal hver anden måned orienteres om status på implementering af barnets lov og i samme forbindelse den aktuelle økonomiske status.</p>
<p>Tidlig indsats gennem aktivt civilsamfund</p> <p>Udsatte familier får hjælp, og lokalområdets ressourcer mobiliseres.</p>	<p>For at styrke den tidlige indsats i udsatte familier og mobilisere områdets ressourcer i et lokalsamfund med sammenhængskraft og vilje til at tage ansvar for egen udvikling, fortsættes initiativer forankret i civilsamfundet heriblandt</p> <ul style="list-style-type: none"> • "Homestart", der er et tilbud om regelmæssig støtte og praktisk hjælp fra frivillige til familier med små børn • "Familiestøtten", der formidler kontakt med henblik på donation af tøj og legetøj fra ressourcestærke familier til økonomisk udsatte børnefamilier for at forbedre deres levevilkår • "FamilieRINGEN", hvor frivillige og lokale foreninger samarbejder for at forbedre udsatte børn og forældres familieliv og få styrket deres sociale netværk på tværs af civilsamfundet. 	<p>Homestart: 20 familier Familiestøtten: 220 børn og unge FamilieRINGEN: 75 familier.</p>

MÅLSÆTNING	BAGGRUND	RESULTATKRAV 2024
Handleplaner på alle folkeskoler og landsbyordninger	Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) har pålagt Lolland Kommune at øge fagligheden og elevtrivlsen samt sænke privatskolefrekvensen gennem en handlingsplan for skolevæsenet. Skoler og landsbyordninger skal som led heri udarbejde lokale udviklingsplaner, som skal være færdige og kunne iværksettes i januar 2024.	Alle skoler og landsbyordninger har udarbejdet udviklingsplaner, som er iværksat. Udviklingsplanerne skal være egnede til at skoler/landsbyordninger kan indfri egne resultatkrav i den samlede handlingsplan for skolevæsenet.
En ny start for Specialskolen	Specialskolen har fået en svær start. Udfordringer og muligheder er oprindeligt afdækket i Epinions evaluering af specialundervisningsstrategien. Med byrådets investering i Specialskolen i budgettet for 2024 ønskes, at skolen bliver økonomisk bæredygtig. Samtidig er der nu ansat en ny specialskoleleder.	Specialskolen har fået en ny start og er blevet økonomisk bæredygtig.

Skole- og dagtilbud

Med budgetforliget for 2024 til 2027 er der politisk truffet svære, men nødvendige beslutninger om at tilpasse kommunens skolestruktur med nedlæggelsen af skoletilbuddene i Horslunde og Holeby.

Udvalget har fortsat til opgave at vurdere på skoledistrikterne, herunder at finde en mere hensigtsmæssig løsning på skolerne i Nakskov. Det er aftalt, at en løsning findes i indeværende byrådsperiode. Løsningerne skal tale ind i det strategiske fyrtårn ”Fremtidens skole”, hvilket der arbejdes videre med i 2024.

I 2024 skal den endelige organisering af Specialskolen konsolideres, blandt andet skal der findes en varig løsning på placeringen af autismitilbuddet i Horslunde. 2024 er også året, hvor Lolland International School ventes at runde 200 elever, og på den baggrund skal der findes styrkede rammer i samarbejdet på tværs af det samlede campusområde.

Dagtilbud

Siden 1. januar 2023 har alle kommunens dagtilbud, der ikke er en del af en landsbyordning, været selvstændige daginstitutioner med egen decentral ledelse og besty-

relse. I 2024 etableres der souschefer i de af kommunes dagtilbud, der ikke er tilknyttet en landsbyordning. Det sker for skabe et fællesskab om ledelsen af institutionerne og dermed styrke forudsætningerne for fortsat at udvikling kvalitetsarbejdet.

Fra 1. januar 2024 træder loven om minimumsnormeringer i kraft. Afledt af dette har udvalget besluttet at ændre oprykningssalderen fra dagpleje og vuggestue til børnehave. Normeringen i dagtilbud skal følge barnets alder, og da normeringen i vuggestuer fremadrettet skal gælde, til barnet er 3 år og 1 måned, rykkes oprykningssalderen ligeledes hertil.

Der er i 2024 tildelt 14 mio. kr. mere til kommunes daginstitutioner for at sikre de nye lovbestemte normeringer. Størstedelen af den øgede tildeling er sket som en statslig kompensation til kommunerne.

I 2024 er der i forbindelse med minimumsnormeringer afsat en statslig pulje til opkvalificering af personale på dagtilbudsområdet. Der arbejdes derfor i 2024 med at etablere muligheden for ekstra opkvalificering hos de medarbejdere, der måtte ønske det. Puljen løber indtil 2030 og dækker blandt andet over muligheden for at uddanne sig via meritpædagoguddannelsen.

Skoler

Skoleområdet har i de kommende år en stor opgave foran sig. Rammerne defineres i det strategiske fyrtårn "Fremtidens Skole", men samtidig er der også udstedt et pålæg fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet (STUK) om at forbedre kvaliteten i det samlede kommunale skolevæsen. Arbejdet med kvaliteten er allerede i gang, og derfor kommer skolevæsenet i 2024 til at arbejde videre i samme spor, men med perspektiverne fra handleplanen, der ventes godkendt primo 2024.

Med henblik på at styrke indsatsen som følge af STUK's pålæg er der i folkeskoleforliget, og senere med budgetforliget, bevilliget midler til to læringskonsulenter, der skal styrke forvaltningens arbejde med at understøtte og følge op på skolernes kvalitetsudvikling. Ligeledes er der afsat ekstra midler til at styrke de lokale indsatser for inklusion.

På specialområdet arbejdes der i 2024 videre med at implementere anbefalingerne fra Epinions evaluering af specialundervisningsstrategien. For at komme helt i mål med dette er der i budgetforliget tilført midler dels til flere hænder i Specialskolen og dels til at styrke PPR i supervision og i udarbejdelsen af psykologiske vurderinger. Ligeledes er økonomien i Specialskolens SFO styrket.

Der er politisk enighed om, at specialundervisningsstrategien sætter den rette retning. I 2024 skal der på hele specialområdet, både i Specialskolen og på almenområdet, arbejdes med at skabe en fælles pædagogisk retning og en samstemmighed i hele organisationen om, hvordan vi arbejder med de specialpædagogiske indsatser.

I 2021 åbnede Lolland International School med stor succes. Succesen fortsætter, og elevtallet stiger. Allerede i budgetforliget for 2023 var der enighed om at understøtte Lolland International School, hvis den fortsatte sin udvikling med stigende elevtal. Derfor tilføres der yderligere midler i 2024 og frem. Lolland International School arbejder med det øgede budget, således at skolen organisationsmæssigt kommer til at ligne en almindelige folkeskole mere - med klasser på hver årgang - hvor der tidligere har været flere årgange samlet på tværs i klasserne. Der forventes at være op mod 200 elever på skolen ved skolestart i august 2024.

Lolland Kommunes folkeskoler vil i 2024 arbejde videre med projektet "Lolland Skriver", der er et skrive- og læseprojekt finansieret af A. P. Møller Fondens folkeskolledonation. Derudover forankres det erhvervsrettede projekt "Makerspace" finansieret af VILLUM-fonden, hvor eleverne arbejder med designteknologiforståelse. Kompetencer, som erhvervslivet i stigende grad efterspørger.

Fritidstilbud

Der er fra regeringens side et ønske om at styrke fritidsområdet. Derfor er der afsat en pulje, der skal styrke både SFO- og ungdomsskoleområdet.

Kommunen modtager 4,3 mio. kr. til SFO-området og 0,6 mio. kr. til ungdomsskoleområdet frem til 2025. Der skal i 2024 arbejdes med at omsætte disse midler til at styrke fritidsområdet både i SFO og i ungdomsskolen. Det er op til de enkelte tilbud lokalt at vurdere, hvorledes midlerne anvendes bedst til at understøtte de elever og børn, der bruger tilbuddene.

Børn, Unge og Familie

Ungeindsatsen

I Ungeindsatsen vil der i 2024 fortsat være fokus på at efterleve de tre politiske pejlemærker

- alle unge skal være i gang
- alle unge skal nå længst muligt
- alle unge skal mødes af en sammenhængende og tværfaglig indsats.

SSP-konsulenterne vil fortsat arbejde tæt sammen med grundskoler og ungdomsuddannelser for gennem en forebyggende indsats at sikre, at flere unge fastholdes i uddannelse.

Flere af kommunens folkeskoler har ikke taget imod tilbud om den forebyggende indsats fra Ungeindsatsens rusmiddelkonsulenter. Vi er derfor ved at udarbejde en ny model for samarbejdet, så vi sikrer, at alle elever får den nødvendige forebyggende indsats.

UU-vejlederne, hvor UU står for Ungdommens Uddannelsesvejledning, og ungeguiderne fortsætter det tætte

samarbejde med uddannelsesinstitutionerne for at få alle unge i gang, så de derved når længst muligt.

Ungeindsatsen har fokus på sammen med grundskolerne at implementere ændringerne i uddannelsesparathedsvurderingen, hvor eleverne fra næste skoleår ikke længere skal uddannelsesparathedsvurderes, men alene optages på ungdomsuddannelserne på baggrund af deres karakterer.

Ungeindsatsen samarbejder tæt med FGU (Forberedende Grunduddannelse) og kommunens forskellige sektorer om at besætte de kommunale EGU-pladser, hvor EGU betyder erhvervsgrunduddannelse. Der er nedsat et tværfagligt EGU-udvalg af medarbejdere fra Ungeindsatsen og FGU, der arbejder med at finde konkrete unge til EGU-pladserne.

Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) opfordrer kommunerne til at arbejde strategisk med fritidsjob, da forskningen viser, at unge med fritidsjob klarer sig bedre i uddannelsessystemet og i højere grad har tilknytning til arbejdsmarkedet som voksne. Ungeindsatsen har derfor i 2023 iværksat en fritidsjobindsats og indgået samarbejdsaftaler med Salling Group og Lalandia om fritidsjob til udsatte unge. Ungeindsatsen er i dialog med Ældresektoren om at udvide indsatsen til også at omhandle vores kommunale plejecentre, da det kan være medvirkende til at afhjælpe rekrutteringsudfordringen i fremtiden.

Der vil blive afrapporteret på fritidsjobindsatsen i de kommende halvårslige statusrapporter fra Ungeindsatsen.

Familiecenter Toftegård

Familiecenter Toftegård vil have to overordnede fokuspunkter i 2024

- den fortsatte udvikling af Familiens Hus
- Familiecenter Toftegård i en ny virkelighed.

Familiens Hus havde officiel åbning den 20. juni 2023. Første gruppeforløb var barselscafe en gang ugentligt, og det er hurtigt blevet en stor succes. Der vil fortsat blive arbejdet med nye gruppetilbud, der bliver tilpasset de behov, der ses på Lolland, eksempelvis Fars Lege-stue, gruppetilbud til mødre af anden etnisk herkomst og fokus på uddannelse eller job efter endt barsel.

Det er planen at åbne en satellit i Rødby, og en borger i Rødby har tilbudt Familiens Hus at kunne have til huse i hendes lokaler. Der arbejdes ihærdigt videre med det tilbud, og det er forventningen, at vi kan starte op i Rødby ultimo 2023 eller primo 2024.

Familiecenter Toftegård har fået et 'brief' med ordlyden; "hvordan vil I forebygge venteliste i Familiecenter Toftegård, når barnets lov træder i kraft den 1. januar 2024?". Dette har vi lavet et "backbrief" til og udarbejdet "Familiecenter Toftegård i en ny virkelighed". Feedbacken har været positiv. Familiecenter Toftegård og Rådgivningen arbejder tæt sammen om den videre proces, der vil løbe det meste af 2024, førend det er fuldt implementeret og bliver en naturlig samarbejdsform mellem bestiller og udfører.

Tandplejen

Tandplejen vil i 2024 arbejde med at overholde de politisk bestemte indkaldeintervaller. Der kan nævnes følgende konkrete tiltag

- rekruttering og fastholdelse af tandlæger
  - o mund til mund fra tandlæger, der tidligere har arbejdet hos os
  - o aktivering af mulige netværk
  - o samarbejde med privatpraksis, sådan at nye tandlæger kan få deres timer i privatpraksis uden at forlade os
  - o samarbejde med ældre- og sundhedsområdet om midlertidig bolig
  - o tilbud om uddannelse indenfor relevante områder
- rekruttering af alle personalegrupper
  - o deltagelse i uddannelsesmesse for at få flere lokale unge til at tage en tandfaglig uddannelse
  - o påvirkning via overtandlægegruppen for at få uddannelsesstederne til at få flere ind på uddannelserne og mindske dropout
- øvrige
  - o samarbejde med privatklinikker om varetagelse af store behandlinger og nogle typer kirurgiske behandlinger.

De unge mellem 18 og 21 år er også i 2024 under indfasning med én årgang pr. år frem til 2025, hvilket betyder, at økonomien stadig er usikker, idet vi ikke før år 2025

ved noget sikkert om, hvor mange der vælger privat praksis.

Tandplejens samarbejde med Ungeindsatsen betyder, at vi får kontakt til de allerfleste unge, som ikke møder til de aftalte tider.

Slut 2023 eller begyndelsen af 2024 begynder tandplejen igen at indkalde småbørn i alderen op til tre år. Denne praksis blev sat i bero i 2020 i forbindelse med vedtagelsen af budget 2020. I Sundhedsstyrelsens nye vejledning for kommunal tandpleje anbefales det dog, at børn senest i etårsalderen indkaldes til sundhedsfremmende konsultation, hvorfor tilbuddet igen iværksættes.

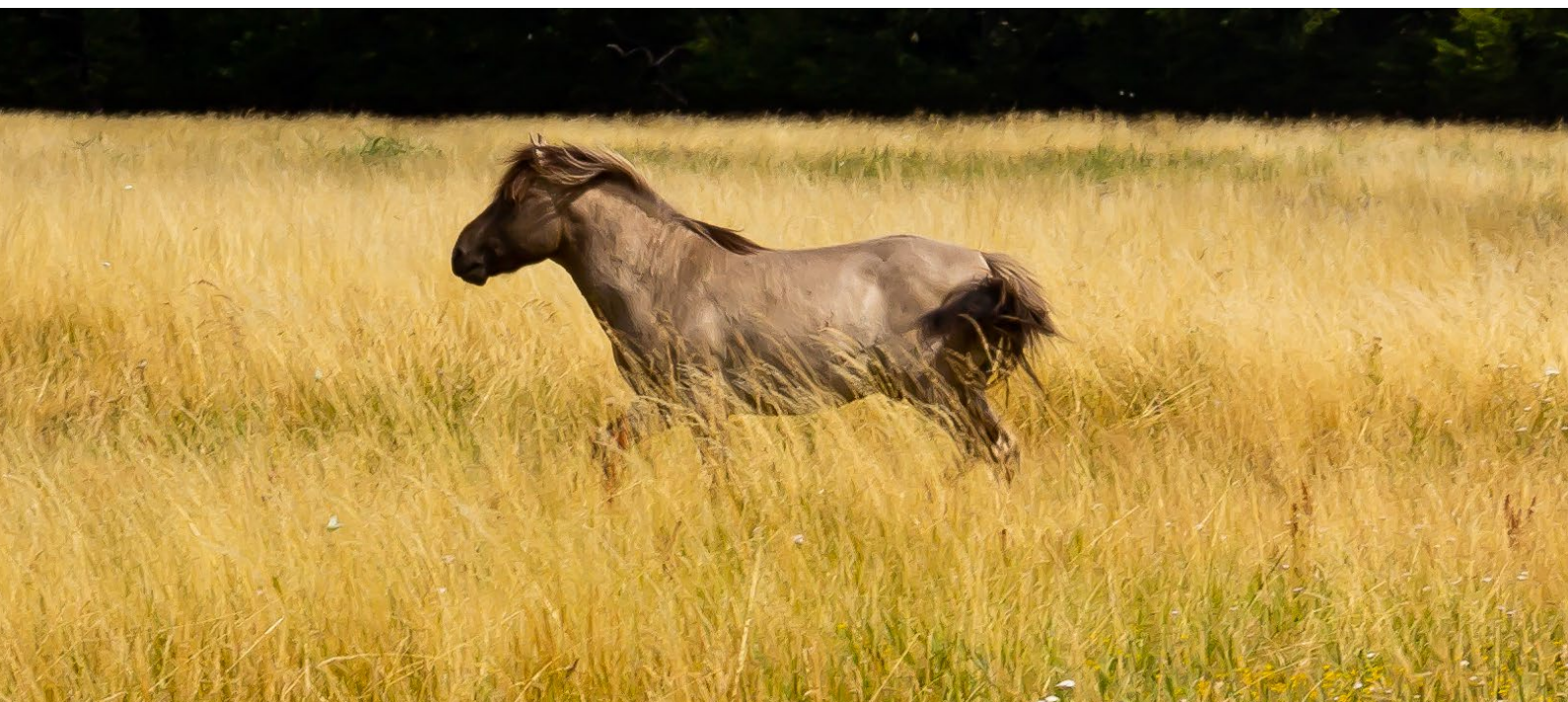
I forhold til plan- og udviklingsstrategien har tandplejen følgende nedslagspunkter

- løbende afprøvning af bæredygtige produkter
- registrering af profylakseforløb med henblik på at måle effekt

- løbende samarbejde på tværs af organisationen for at fremme tandsundheden blandt børn og unge. Senest har vi lavet et oplæg i Familiens Hus for nybagte forældre
- i forhold til fyrtårnet ”Kommunen i ny virkelighed” arbejder tandplejen med at afsøge muligheden for øget anvendelse af teknologi i opgaveløsningen, større opgaveglidning til klinikassistenter og afdækning af, om der er opgaver, der kan løses af andre end tandpersonale.

Sundhedstjenesten

I 2024 vil Sundhedstjenesten arbejde målrettet og systematisk med Lolland Kommunes strategiske fyrtårn ”Kommune i en ny virkelighed”. Der vil blive arbejdet dels med ejerskab til Børn, Unge og Families målsætninger og dels med fortsat implementering af tidssvarende opgaveløsninger i arbejds gange.

Tidlig indsatsstrategien med tidlig opsporing, sammenhæng i indsatser og inddragelse af forældre og børn er fortsat i fokus i 2024. Det sker ved kvalitetsudvikling af indsatsen overfor småbørnsfamilier med evidensbaserede metoder. For eksempel vurdering af spædbarnets sociale kontakt, ”Forstå din Baby”-indsatsen i samarbejde med Københavns Universitet og opsporing af fødselsdepression hos forældre både i graviditeten og i barselstiden.

På baggrund af et projekt med støtte fra NOVO Nordisk Fonden arbejder Sundhedstjenesten i 2024 med kvalitetsudvikling af et særligt sundhedstjek, der er et tværgående samarbejde for børn i alderen 2 til 15 år anbragt i plejefamilier. Det foregår i tæt samvirke med familieplejekonsulenter og brobyggere til fritidsområdet. Projektet sker samtidig i samarbejde med SUS, et socialt udviklingscenter, der er et almennyttigt projekt og videnshus på det sociale område.

I 2024 arbejder Sundhedstjenesten også med at kvalitetsudvikle det tværgående samarbejde ved at implementere opdaterede samarbejdsaftaler med såvel Børn og Ungerådgivningen som skoler og dagtilbud. Civilsamfundsorganisationer vil ligeledes blive inddraget, som for eksempel HomeStart og Headspace, i indsatsen overfor familierne.

Sundhedsstyrelsen udsender i 2024 en ny vejledning for forebyggende sundhedsydelser, som Sundhedstjenesten skal have implementeret. Det kan dreje sig om faglige vejledninger og nye arbejdsmetoder, fx ny udgave af synstavler til undersøgelse af skolebørns syn.

Foto: Hestene ved Store Vejlø skov - Naskov Fotogruppe

ÆLDRE-, OMSORGS- OG SUNDHEDSUDVALGET

Foto: Egen - Anne Mette Pedersen, Naskov Fotografgruppe

Ældre-, Omsorgs- og Sundhedsudvalget i tal

Nettoudgifter (i mio. kr.)

Overførselsudgifter	225,9
Sundhed	229,0
Ældre	-3,1
Serviceudgifter	669,5
Sundhed	75,3
Ældre	594,2
Udvalgets drift i alt	895,4

Det samlede budget for 2024 er på 895,4 mio. kr.

MÅLSÆTNING	RESULTATKRAV	RESULTATKRAV 2024
<p>Øget brug af velfærdsteknologiske løsninger</p> <p>Brug af løsninger, der frigør medarbejdertid, skal forøges og videreudvikles på de decentrale områder. Dette handler blandt andet om virtuelle ydelser og hjælpemidler, som gør borgerne mere selvhjulpne og derved i stand til at leve livet på egne præmisser.</p>		Fortsat udvikling i brug af virtuelle ydelser, eksisterende og nye, og øget brug heraf som afløsning for fysisk fremmøde.
<p>Færre medarbejdere i borgerens hjem</p> <p>For at reducere antallet af medarbejdere, der kommer i borgerens hjem, arbejdes der med organisatoriske tiltag, sådan at hjemmeplejeteams organiserer sig i mindre grupper, der dækker et givent geografisk område under fastholdelse af nuværende effektivitetsniveau.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 1. Færre medarbejdere i den enkelte borgers hjem. 2. Øget sammenhæng og faglig opgaveløsning gennem delt kendskab til den enkelte borger.
<p>Udbrede demensviden samt demensindretning</p> <p>Medarbejdere på plejeområdet skal opnå bedre viden om demens, sygdommens karakteristika og handlemuligheder for at give god omsorg til demente borgere. I samarbejde med boligforeningerne skal plejeboliger, fællesarealer og tilhørende udenomsarealer gøres mere demensvenlige.</p>		Udvikle de indvendige fysiske rammer på plejecentre med brug af fx farvevalg og interiør, der gør områderne mere demensvenlige.
<p>Plejeboligstrategi</p> <p>Tilvejebringe placeringsmuligheder og finansiering til etablering af et nyt plejecenter.</p>		

Ældre- og sundhedsområdet er karakteriseret ved at være et vækst- og opdriftsområde som følge af den demografiske udvikling, hvor vi bliver flere ældre. Sundhedsvæsnets udvikling i retning af nye behandlingstilbud og nye medicinske landvindinger bidrager til, at vi lever længere også med eventuelle erhvervede sygdomme undervejs.

Plejeboligstruktur

I relation til plejeboligstrategiens første fase, omhandlende lukning af Møllecetret og etablering af de specialiserede pladser i Blomsterparken, arbejdes der nu på at få samlet de specialiserede pladser, der på nuværende tidspunkt er fordelt på Bøgevangen i Holeby samt Blomsterparken i Rødby.

Næste skridt vil være en afklaring af placering af et nyt plejecenter samt model for etablering heraf, herunder tilvejebringelse af investeringskapital.

Sundhed

Opgaven med at udarbejde en ny og bred sundhedspolitik for Lolland Kommune er påbegyndt og forventes at være klar til efteråret 2024. Politikken skal sætte retning for både det tværfaglige samarbejde mellem kommunens enheder og det mere sektorspecifikke sundhedsarbejde.

Politikken vil tage udgangspunkt i en bred definition af sundhed og vil således spænde over de forebyggende generelle indsatser, der udvikles i samarbejde med foreninger, frivillige og andre aktører, til de mere fagspecifikke opgaver i det primære sundhedsvæsen.

Ældre

Der vil i 2024 blive arbejdet med at videreudvikle anvendelsen af centralt placerede klinikker, sygeplejeklinikker og social- og sundhedsassistentklinikker, hvor borgere kan komme ind og få hjælp til at få løst definerede opgaver. Dette tager sigte på at øge inddragelsen af borgerne i egenomsorg, give borgere tids- og planlægningsmæssig handlefrihed samt effektivisere opgaveløsning og personaleanvendelse.

På området velfærdsteknologi vil der blive arbejdet med to nye initiativer, omhandlende såkaldte intelligente drikkeglas, som kan understøtte væskeindtaget og herved forebygge, at en borger ikke får væske nok. Det andet projekt drejer sig om afprøvning af ”monitorering i borgers bolig”, der handler om at give personalet mulighed for at kunne sikre hurtig og rettidig hjælp, hvis behovet opstår. Der vil indledningsvist blive udført et pilotprojekt ved kommunens midlertidige boliger.

Foto: Hus i Qvades Gård i Maribo - Jens Larsen, Nakskov Fotogruppe

Hjemmeplejen

Vi er godt på vej med etablering af miniteams i plejegrupperne; en organisering, der skal reducere antallet af medarbejdere i borgernes eget hjem. Arbejdet med den ændrede organisering vil fortsætte, og vi vil undervejs dele viden på tværs af teams med henblik på læring og tilpasning af modeller for optimal anvendelse af denne arbejdsform.

Demensområdet

Demensområdet har en særlig opmærksomhed dels fordi, der i takt med, at der bliver flere ældre, samtidig er flere borgere, der rammes af demens og dels, fordi arbejdet med borgere, der er ramt af svær demens, er meget krævende og fyldt med dilemmaer. Udover det fortsatte arbejde med at forbedre demensvenligheden på kommunens plejecentre er der igangsat en proces, der tager sigte på at sætte nye mål for og tage initiativer til indsatsen for demente borgere og deres pårørende.

Sygeplejen

I regi af Kommunernes Landsforening, Sundhedsstyrelsen og uddannelsesinstitutionen Absalon er der udviklet en etårig specialeuddannelse i borgernær sygepleje, der tager sigte på at løfte de sygeplejefaglige kliniske kompetencer samt organisatoriske og koordinerende kompetencer med fokus på komplekse, ustabile

patientforløb. Det er besluttet at uddanne et vist antal sygeplejersker i kommende år, hvis rolle i organisationen især bliver at styrke det tværfaglige og -organisatoriske samarbejde i forbindelse med komplekse borgerforløb.

Sundhedsklyngesamarbejde

I den etablerede sundhedsklynge syd, der består af Nykøbing F. Sygehus, Vordingborg, Guldborgsund og Lolland kommuner, er der igangsat to projekter. Dels projektet "Den sidste Tid", der tager sigte på at forbedre den akutte indsats for ældre borgere, og dels et projekt, der tager sigte på at forbedre samspil og samarbejde om udskrivelse fra sygehus herunder brug af midlertidige pladser og 72 timers behandlingsansvar i forbindelse med udskrivelse.

I relation til "Det Nationale Ledelsesprogram", der er et etårigt ledelsesudviklingsforløb med afsæt i et defineret problemløsningsærinde, er det besluttet, at de tre kommuner og Nykøbing F. Sygehus med deltagelse af ledere fra alle fire aktører vil arbejde med emnet "medicin håndtering i sektorovergang" med baggrund i, at der her ses et væsentligt potentiale for udvikling og forbedring.

Foto: Theisens Gård - Knud Erik Stegmann, Nakskov Fotogruppe

SOCIAL- OG ARBEJDSMARKEDSUDVALGET

Foto: Forråsaften Nakskov Havn - Kim Schou, Nakskov Fotografgruppe

Social- og Arbejdsmarkedsudvalget i tal

Nettoudgifter (i mio. kr.)

Overførselsudgifter		Serviceudgifter	
	1.051,7		499,4
Forsikrede ledige	60,3	Midlertidig forsørgelse	1,0
Midlertidig forsørgelse	253,9	Beskæftigelsesindsats	16,2
Varig forsørgelse	673,5	Socialpsykiatri	205,6
Øvrige sociale formål	54,9	Handicappede	262,5
Beskæftigelsesindsats	39,8	Misbrug	14,1
Handicappede	-30,7		
		Udvalgets drift i alt	1.551,1

Det samlede budget for 2024 er på 1.551,1 mio. kr.

MÅLSÆTNING	BAGGRUND	RESULTATKRAV 2024
Optimal udnyttelse af rekrutteringsmulighederne ved Femern-byggeriet.	Det er af afgørende betydning, at Lolland Kommune får udnyttet den enestående mulighed for at øge den lokale beskæftigelse som følge af Femernprojektet.	Der ses et fald i antallet af personer på offentlig forsørgelse som følge af formidlede jobordrer svarende til 100 fuldtidspersoner færre end i 2023.
Det er ønsket at optimere yderligere på jobcentrets performance, styringsgrundlag, kapacitetsudnyttelse og faglige linje ved implementering af Marselisborg-rapportens anbefalinger.	Marselisborgrapporten giver generelt jobcentret en god vurdering på de analyserede områder, men der peges samtidig på forbedringspotentialer. Disse potentialer ser udvalget gerne opdyrket.	Med baggrund i den eksterne analyse fra Marselisborg iværksættes og afsluttes de politisk besluttede anbefalinger i løbet af 2024.
Lolland Kommune arbejder henimod en styrket tilbudsvifte af frivillige tilbud med aktiv inddragelse af civilsamfundet, der i højere grad understøtter et rehabiliterende perspektiv.	Som opfølgning på anbefalingen i konsulentrapport fra Type2Dialog samt implementering af servicelovens paragraf 82 som en del af den samlede indsats skal tilbudsviften på det voksensociale område udvides.	Indsatsen for flere tilbud og større synlighed af eksisterende tilbud på det frivillige sociale område fortsættes i tæt samarbejde med FrivilligCenter Lolland og det frivillige sociale foreningsliv.

Beskæftigelse

Lolland Kommune oplever fortsat en meget høj beskæftigelse, der ikke mindst understøttes af Femernbyggeriets efterspørgsel på arbejdskraft indenfor bygge- og anlægssektoren. Lolland Kommune har således haft en højere vækst i beskæftigelsen i sammenligning med de øvrige kommuner i Region Sjælland. Den høje beskæftigelse giver lav ledighed, men udsigten for 2024 er en svag stigning i ledigheden med baggrund i en forventet lavere aktivitet i samfundet. Sammenholdt med at antallet på varig forsørgelse er steget, kan der forventes et højere udgiftsniveau på arbejdsmarkedsområdet.

Der forventes taget initiativer på nationalt plan, der vil ændre jobcentrenes opgaver og ansvar i en retning, hvor der gives færre regler og proceskrav til indsatsen. Jobcenter Lolland har et godt udgangspunkt for en nyorientering af beskæftigelsesindsatsen ikke mindst som følge af det optimeringsforløb med hensyn til resultater, kapacitetsudnyttelse og faglig linje, som jobcentret har gennemført med baggrund i en omfattende ekstern analyse.

Femernprojektet

Femernprojektet vil de kommende tre år toppe med hensyn til behovet for arbejdskraft, og den fremskudte rekrutteringsindsats, i form af Femern Agency, forventes derfor også med finansloven for 2024 forlænget med tre år frem til udgangen af 2026. Lolland Kommune høster fortsat en beskæftigelseseffekt af projektet og nyder også gavn af projektet ved at opnå en god andel af de lokale lærlingepladser. Med udsigten til permanentgørelse af betonelementfabrikken forventes en mere varig positiv beskæftigelseseffekt.

Ungeindsats

Primo 2024 forventes en ekstern evaluering af den samlede ungeindsats at give et grundlag for eventuelle justeringer af de tilbud og initiativer, der i øjeblikket udgør ungeindsatsen. Udviklingen i antallet på uddannelseshjælp har det seneste år ligget på nogenlunde samme niveau omkring 390 unge, heraf størsteparten unge med væsentlige udfordringer af faglig, social eller helbredsmæssig karakter.

Handicappede og socialpsykiatri

Lolland Kommune oplever i lighed med flertallet af danske kommuner udfordringer med at få økonomi og forventninger på det voksenspecialiserede område til at følges ad. Forskellige lovinitiativer og reformforventninger præger området og vil de kommende år få betydning for den måde indsatsen organiseres og tilrettelægges. Aktuelt er det implementeringen af hjemløserenformen og ny STU-lovgivning, der er i fokus. Som følge af mangel på relevante midlertidige botilbud, er der i 2023, og vil der i 2024, blive oprettet flere egne tilbud i kommunen.

Foto: Gammelt træ i Knuthenborg - Jens Larsen, Nakskov Fotogruppe

Foto: Langø, Naskov Fotogruppe

ØKONOMI- OG ERHVERVSUDVALGET

Foto: Julemotiv fra Nytorv - Nakskov Fotogruppe

Økonomi- og Erhvervsudvalget i tal

Nettoudgifter (i mio. kr.)

Overførselsudgifter **0,2**

Administration og fællesudgifter 0,2

Serviceudgifter **440,5**

Ejendomme 48,7

Administration og fællesudgifter 364,8

Bevillingsreserve 27,0

Udvalgets drift i alt **440,7**

Det samlede driftsbudget på udvalgets område udgør 440,7 mio. kr.

Budgettet er fordelt på områderne ejendomme med 48,7 mio. kr. og administration og fællesudgifter med 365 mio. kr. samt en bevillingsreserve på 27 mio. kr.

Økonomiudvalgets 2024-budget er forøget med tekniske korrektioner på 4,3 mio. kr.

I budgetforliget blev udvalget reduceret med 13 mio. kr., som dækker over besparelser på 16 mio. kr. samt budgetudvidelser for 3 mio. kr.

Anlæg

Nakskov 2030, udgifter 29,6

Nakskov 2030, indtægter -31,9

Udviklingsplan Kragenæs 2,0

Handicaptilgængelighedspulje 2024 0,5

Nedrivning kommunale bygninger 2016 0,3

Nedrivning kommunale bygninger 2020 0,3

Nedrivning af Dannelunde Skole 3,5

Nye affaldsløsninger 3,8

Samling af Solstrålen og Vandloppen 1,6

Pulje energieffektivisering (2021) 1,5

Pulje energieffektivisering (2023) 1,5

Ny daginstitution i Nakskov 22,1

Havnepromenade og bro 4,4

Fredningssag Skarholm 3,0

Nedrivningspulje ej disponeret 6,0

Landsbyfornyelse, ej refusionsberettiget 2024 3,0

Byudvikling i Maribo omkring Irmagrund 2,0

Udvalgets anlæg i alt **53,2**

MÅLSÆTNING	RESULTATKRAV	RESULTATKRAV 2024
Boligudvikling og nedregulering	Ambitionen for bosætning er et årligt overskud på flyttebalancen på 100 til 150 personer i den periode, anlægsarbejdet er i gang. Ambitionen er årligt at opføre 25 til 50 nye boliger i form af moderne familieboliger eller nye boformer som fx seniorbofællesskaber. Herudover en nedrivning af cirka 100 boliger årligt.	
Lollands Sydkyst	Ambitionen er at skabe optimale rammer til udvikling af det nye forland til turismeudvikling. Afklaring af ejerskab af forlandet, placering af strandbeskyttelseslinje og byggemuligheder. Udpegning af udlæg til store sommerhuse på baggrund af sommerhusanalysen.	
Grøn erhvervspolitik	Det er ambitionen at skabe arbejdspladser og vækst gennem en massiv satsning på grøn erhvervspolitik. Det er ambitionen, at der etableres mellem 50 til 100 arbejdspladser årligt, som er direkte eller indirekte afledt af virksomheder, der er knyttet til grøn energiproduktion.	
Femernudvikling	Der skal skabes permanente arbejdspladser på Lolland ved at tiltrække og fastholde virksomheder til Maribo Erhvervspark og Nakskov Havn. Der arbejdes på at sikre permanentgørelse af tunnelelementfabrikken til kommende infrastrukturprojekter og produktion i forbindelse med grøn omstilling.	
International rekruttering og bosætning	Udenlandsk rekruttering er opprioriteret, fordi både lokale virksomheder og Lolland Kommune står overfor betydelige udfordringer med at rekruttere kvalificeret arbejdskraft. Vi vil gennemføre bredspektrede indsatser målrettet alle virksomheder i Lolland Kommune. Kommunen går foran med et pilotprojekt med rekruttering af sosu'er på ældre- og sundhedsområdet. Målet med indsatsen er, udover forsyning af kvalificerede medarbejdere i ældresektoren, at indhente erfaringer, der kan spredes lokalt til private virksomheder.	

Ejendomme

Budgettet indeholder udgifter til bolig- og erhvervsformål, bygningsvedligeholdelse, energimærkning og -besparelser, byfornyelse samt drift af administrationsbygninger, kantiner og trykkeri.

Området er forøget med tekniske korrektioner på i alt 0,5 mio. kr., fordelt med 2,1 mio. kr. til drift af administrationsbygninger fratrukket 1,6 mio. vedrørende personale, der er overført til Økonomisektoren.

Det samlede budget til ejendomme udgør 48,7 mio. kr.

Administration og fællesudgifter

Her afholdes udgifter til byråd, administration, erhverv, turisme, brandvæsen samt lønpuljer og tjenestemænd.

Samlet set er området reduceret med 8,7 mio. kr.

De tekniske ændringer udgør merudgifter på i alt 4,3 mio. kr. og fordeler sig, som følger

- nedregulering af bidrag til Udbetaling Danmark: -0,8 mio. kr.
- faldende indtægter for byggesagsbehandling: 0,2 mio. kr.
- personale overført fra ejendomme: 1,6 mio. kr.
- personale overført fra Ældre-, Omsorgs- og Sundhedsudvalget: 0,3 mio. kr.
- Barnets Lovmidler overført fra Børne- og Skoleudvalget: 3 mio. kr.

Der er i budgetaftalen godkendt følgende besparelser for i alt 16 mio. kr.

- afvikling af naturformidling/Naturskole/Stødby strandgrunden: -0,3 mio. kr.
- nedlæggelse af personbetjent reception i jobcentret: -0,2 mio. kr.
- nedlæggelse af økonomivejlederstilling i jobcentret: -0,3 mio. kr.
- nedlæggelse af stilling som frivillighedskonsulent: -0,3 mio. kr.
- afskaffelse af HOS (helhedsorienteret sagsbehandling): -0,2 mio. kr.
- sammenlægning af puljerne til rekruttering og bosætning samt bosætningsstrategi: -0,6 mio. kr.
- international rekruttering: -2 mio. kr.
- pulje til vækstfremmende initiativer: -0,1 mio. kr.
- tilskud til handelsaktiviteter i Nakskov, Maribo og Rødby: -0,6 mio. kr. (genbevilliget 0,4 mio. kr.)
- tilskud til Madens Folkemøde: -0,4 mio. kr. (genbevilliget kun i 2024)
- afskaffelse af eliteidrætspuljen: -0,5 mio. kr. (genbevilliget)
- tilpasning af budget til tjenestemandspensioner: -10 mio. kr.
- stilling fra det nedlagte HOS (helhedsorienteret sagsbehandling) overført til Social- og Arbejdsmarkedsudvalget: -0,5 mio. kr.

I budgetaftalen er budgettet blevet forøget med 3 mio. kr. fordelt på

- kapacitetsopbygning i forbindelse med grøn omstilling: 1,2 mio. kr.
- sygefraværsindsats: 1 mio. kr.
- fastholdelse af eliteidrætspuljen: 0,5 mio. kr.
- pulje til handelsstandsaktiviteter på 0,4 mio. kr., der er overført til Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget
- tilskud til Madens Folkemøde, kun i 2024: 0,4 mio. kr.

Det samlede budget til administration og fællesudgifter udgør 365 mio. kr.

Bevillingsreserve

Budgettet indeholder en bevillingsreserve på 27 mio. kr. Beløbet indgår i servicerammen og er dermed med til at nedsætte risikoen for, at denne overskrides.

Anlæg

I anlægsplanen er i 2024 afsat 53 mio. kr. (netto) på Økonomi- og Erhvervsudvalgets område.

Byudvikling i Maribo omkring Irmagrund

Den gamle Irmabygning er revet ned, og der skal skabes et nyt grønt område med flere parkeringspladser ved Vestergade i Maribo.

Der er i alt afsat 6 mio. kr. fordelt med 2 mio. kr. i tidligere budgetår, 2 mio. kr. i 2024 og 2 mio. kr. i 2025.

Fredningssag Skarholm

Danmarks Naturfredningsforening og Lolland Kommune har indgået samarbejde om fredning af Skarholm for at sikre områdets værdifulde natur med en varig løsning.

Der er i alt afsat 3,8 mio. kr. fordelt med 0,8 mio. kr. i tidligere budgetår og 3 mio. kr. i 2024.

Handicaptilgængelighed

Der er afsat en pulje på 0,5 mio. kr., der disponeres af Handicaprådet efter ansøgning.

Havnepromenade og bro

I forlængelse af initiativet Nakskov 2030 er afsat midler til en bådebro samt til en ny bro over havnebassinet, der skal skabe en ny forbindelse mellem Sydkajs nye havnepromenade og Havnegade, Dronningestræde og resten af byens

centrum på den anden side samt til en havnepromenade foran den kommende boligbebyggelse langs havnen mellem Skandsen og Sydkaj.

Der er i alt afsat 18,7 mio. kr. fordelt med 4,4 mio. kr. i 2024 og 14,3 mio. kr. i 2025.

Landsbyfornyelse, ej refusionsberettiget

Årligt afsættes et beløb til nedrivning i landsbyer, hvor vi modtager tilskud fra staten. Der er afsat 3 mio. kr. i 2024 til diverse udgifter, der ikke er refusionsberettiget fra staten.

Nakskov 2030

Initiativet Nakskov 2030 er et partnerskab mellem Realdania, A.P. Møller Fonden og Lolland Kommune om at udvikle Nakskov. De tre parter har tilsammen afsat 174,8 mio. kr. til et udviklingsprojekt, hvor Lolland Kommune finansierer 65,7 mio. kr. Oprindeligt udgør bevillingen 50 mio. kr. Hertil kommer 2 mio. kr. i prisfremskrivning og 13,7 mio. kr. i ekstra bevilling til havnepromenade og bro.

Der er i alt afsat 174,8 mio. kr. i udgifter, hvoraf de 18,7 mio. kr. er afsat til havnepromenade og bro og 21 mio. kr. til bymidtefonden, der er oprettet som særskilt projekt. Der resterer 135,1 mio. kr., der disponeres under anlægget Nakskov 2030.

Af disse er 58,7 mio. kr. afsat i tidligere budgetår, 29,6 mio. kr. i 2024 og 46,8 mio. kr. i 2025.

Lolland Kommune modtager 109,2 mio. kr. i tilskud. Heraf er de 21 mio. kr. til bymidtefonden oprettet som særskilt projekt. Der resterer 88,2 mio. kr., der er budgetlagt med 31,6 mio. kr. i tidligere budgetår, 31,9 mio. kr. i 2024 og 24,7 mio. kr. i 2025.

Nedrivning af Dannelunde Skole

Dannelunde Skole blev lukket i juni 2020, da den nye skolestruktur trådte i kraft. Inden for det seneste år har der været en del indbrud og hærværk, hvilket har resulteret i, at bygningen er farlig og uanvendelig.

Der er i alt afsat 3,5 mio. kr. til nedrivning i 2024.

Nedrivning af kommunale bygninger

Til nedrivning af kommunale bygninger er tidligere år afsat puljer, hvor der resterer 0,6 mio. kr. Disse er afsat i 2024.

Nedrivningspulje, ej disponeret

Der er årligt afsat en pulje på 6 mio. kr. til nedrivning. Anvendelsen af puljen vil ske efter godkendelse fra byrådet.

Ny daginstitution i Nakskov

Der bygges en ny og tidssvarende daginstitution i Nakskov, da daginstitutionen Mælkebøtten er nedslidt og ramt af skimmelsvamp.

Der er i alt afsat 30 mio. kr. fordelt med 5,4 mio. kr. i tidligere budgetår, 22,1 mio. kr. i 2024 og 2,5 mio. kr. i 2025.

Nye affaldsløsninger

Den nye klimalov medfører, at der skal indsamles affald i 10 fraktioner ved alle husstande i Lolland Kommune, hvilket betyder, at kommunen skal implementere nye løsninger til udvendige skraldegårde. Det er et krav fra Lolland Kommunes forsikring, at beholderne placeres minimum fem meter væk fra bygninger og indhegnes eller fastlåses grundet faren ved brændende affaldsbeholdere. Det betyder, at der skal opføres nye skraldegårde med indhegning, belægning og belysning.

For bygninger, der håndterer fortrolige papirer, vil der blive implementeret ny løsning, der indebærer lokal makulering fremfor centrale containere til alt papiraffald.

Der er i alt afsat 3,8 mio. kr. i 2024.

Pulje til energieffektivisering

Der er tidligere afsat puljer til udførelse af diverse energibesparende foranstaltninger i kommunale bygninger.

Der er i alt afsat 8 mio. kr. fordelt med 3,1 mio. kr. i tidligere budgetår, 3 mio. kr. i 2024 og 1,9 mio. kr. i 2025.

Samling af Solstrålen og Vandloppen

I forlængelse af Børne- og Skoleudvalgets beslutning om sammenlægning af de to institutioner er der afsat 1,6 mio. kr. i 2024 til de nødvendige anlægsopgaver forbundet med en samling af aktiviteten i Vandloppen i Rødby.

Udviklingsplan Kragenæs

Lolland Kommune har i en årrække ønsket at udarbejde en helhedsplan, der kan sætte retning for udvikling af Kragenæs og omegn. Det er ikke mindst vigtigt at samle de mange initiativer i området og håndtere de aktuelle problemer.

Helhedsplanen danner rammen for langsigtede investeringer og udvikling af området. På den kortere bane er der behov for at løse de trafikale udfordringer samt toilet- og affaldsforhold, ligesom det bør prioriteres at styrke blandt andet skiltning i området.

Parkeringsforholdene udgør et særligt opmærksomhedspunkt.

Der er i alt afsat 4 mio. kr. fordelt med 2 mio. kr. i tidligere budgetår og 2 mio. kr. i 2024.

FINANSIELLE POSTER

Nettoudgifter (i mio. kr.)

Skatter	-2.110,8
Tilskud og udligning	-2.009,5
Renter	15,6
Afdrag på lån	111,8
Lånoptagelse	-49,3
Balanceforskydninger	-0,7
Kasstræk	-45,4
Finansielle poster i alt	-4.088,3

Den kommunale finansiering består af såvel skatter som tilskud og udligning og udgør samlet 4.120 mio. kr. Lolland Kommunes indtægter er i 2024 baseret på selvbudgettering af det statsgaranterede udskrivningsgrundlag. Når Lolland Kommune har valgt at selvbudgettere med det statsgaranterede udskrivningsgrundlag i 2024, skyldes det den store usikkerhed som Økonomisk Redegørelse fra august 2023 medførte i forhold til kommunernes udskrivningsgrundlag i 2024. Kommunen risikerede simpelthen et større tab i 2027 ved valg af statsgarantien i forhold til selvbudgettering. Derfor valgte kommunen at selvbudgettere med det statsgaranterede udskrivningsgrundlag.

Skatteindtægterne alene er budgetteret med knap 2.111 mio. kr., hvilket er 127 mio. kr. mere i forhold til sidste års budget. De højere indtægter skyldes blandt andet, at der i 2024 er budgetteret med et grundskyldsprovenu på 147,8 mio. kr. i stedet for det udmeldte statsgaranterede provenu på 117 mio. kr. Samtidig er det statsgaranterede udskrivningsgrundlag steget med 479 mio. kr. i forhold til 2023.

Provenuet fra indkomstskat kan opgøres til 1.935 mio. kr. baseret på et udskrivningsgrundlag, der er opgjort til 7.357 mio. kr. og en udskrivningsprocent på 26,3. Selskabsskatter er opgjort til godt 27 mio. kr. i 2024.

Beregnes Lolland Kommunes udskrivningsgrundlag pr. indbygger, udgør det 185.582 kr. i 2024 mod landsgennemsnittets 206.376 kr. Udskrivningsgrundlaget pr. indbygger ligger således 20.794 kr. under landsgennemsnittet. Til sammenligning udgjorde forskellen i budget 2023 21.962 kr.

Lolland Kommunes indtægter fra grundskyld er budgetteret til 148 mio. kr. i stedet for det udmeldte statsgaranterede provenu på 117 mio. kr. Det skyldes, at Ministeriet i forbindelse med budget 2022 ændrede praksis, så det statsgaranterede grundskyldsprovenu i 2022, 2023 og 2024 tager udgangspunkt i de forventede ejendomsværdier, der endnu ikke er kendte. Lolland Kommune vil derfor i 2022 til 2024 opkræve grundskyld ud fra de nuværende ejendomsværdier på 148 mio. kr.

Det samlede tilskuds- og udligningsbeløb udgør 2.010 mio. kr., hvilket er en forøgelse på 62 mio. kr. i forhold til budget 2023. Når det samlede tilskuds- og udligningsbeløb stiger med godt 62 mio. kr., skyldes det alene det ekstraordinære paragraf 16-tilskud på 90 mio. kr. Uden dette tilskud ville Lolland Kommunes faldende befolkningstal medføre et fald i det samlede tilskuds- og udligningsbeløb på knap 28 mio. kr.

Lolland Kommune budgetterer i 2024 med en samlet lånoptagelse på 49,3 mio. kr. Lånoptagelsen omhandler primært lån til havneprojekter, energieffektiviseringer, byfornyelsesprojekter og et likviditetslån på 5 mio. kr.

Afdrag på lån indeholder såvel eksisterende som nye låns afdrag. De samlede budgetterede afdrag udgør 111,8 mio. kr.; en stigning på 4,4 mio. kr. i forhold til budget 2023. Stigningen i afdrag er en afledt effekt af øget lånoptagelse.

Renteudgifterne er budgetteret til netto 15,6 mio. kr. og omfatter primært renteudgifter til kommunens langfristede gæld. I forhold til budget 2023 er renteudgifterne steget med 1,6 mio. kr. Hovedparten af kommunens lån er fastforrentede lån.

På balanceforskydninger frigives i 2024 deponeringer for i alt 0,7 mio. kr. vedrørende kommunens lejemål.

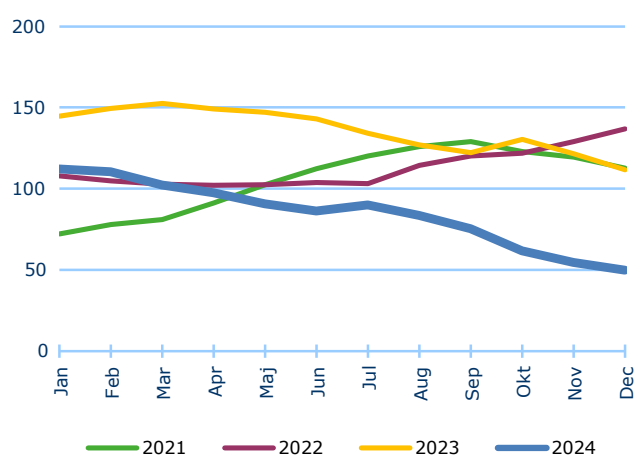

Gennemsnitslikviditet

Kommunens gennemsnitslikviditet lå relativt stabilt omkring 100 mio. kr. i første halvår af 2022. I andet halvår af 2022 steg gennemsnitslikviditeten med knap 37 mio. kr., så Lolland Kommune endte med en gennemsnitslikviditet på 137 mio. kr. ved udgangen af 2022. Stigningen i gennemsnitslikviditeten fortsatte i første kvartal 2023, sådan at den udgjorde godt 152 ultimo marts 2023. I andet og tredje kvartal af 2023 var gennemsnitslikviditeten faldet med godt 30 mio. kr. og udgjorde 122 mio. kr. ved udgangen af september. I oktober var gennemsnitslikviditeten igen steget en smule, så den udgjorde 130,5 mio. kr. i slutningen af oktober. Det er forventningen, med udgangspunkt i budgetopfølgningen pr. 30 september 2023, at gennemsnitslikviditeten i resten af fjerde kvartal igen vil falde en smule, så den ved udgangen af året vil ligge på godt 112 mio. kr.

På baggrund af det vedtagne budget, der indebærer et kassetræk på 45,4 mio. kr., er det forventningen, at gennemsnitslikviditeten vil være aftagende gennem hele 2024 for at ende på knap 50 mio. kr. ved årets udgang. I prognosen er indarbejdet en samlet finansiering på 4.120 mio. kr. samt et lånoptag på 49,3 mio. kr. ultimo 2024. Derudover er der indarbejdet et anlægsforbrug på 92 mio. kr. fordelt over hele året. Det skal understreges, at ændret lånehjemtagelse - samt ændret anlægsforbrug - vil have betydning for likviditetsprognosen.

Årlig udvikling i gennemsnitslikviditeten (mio. kr.)

Befolkningsudvikling

Da det på nuværende tidspunkt er meget vanskeligt at forudsige, hvor stor påvirkning et øget antal arbejdspladser - afledt af turismeindustri og permanentgørelse af tunnelfabrikken - kan forventes at have, bliver der i befolkningsprognosen fra april i år udover et basis-scenarie præsenteret tre supplerende scenarier. Fokus i befolkningsprognosen er basisscenariet, der tager udgangspunkt i fremskrivning af den historiske udvikling i fødselsoverskuddet og flytte- og vandringsbalancen. Dette scenarie viser en forventet befolkningstilbagegang i Lolland Kommune på 289 borgere i 2023. Ydermere er det i basisscenariet forventningen, at befolkningstilbagegangen fremadrettet vil ligge på gennemsnitligt 250 borgere årligt frem mod 2033.

Befolkningstilbagegangen i basisscenariet er udtryk for et forventet negativt fødselsoverskud på godt 385 personer årligt. Flyttebalancen forventes at stige over perioden fra et negativt udgangspunkt på omkring minus 55 borgere i 2023 til et plus på cirka 85 borgere i slutningen af perioden. Vandringsbalancen forventes at ligge på plus 165 personer i 2023, mens den i resten af perioden forventes at ligge omkring plus 110 personer.

Med udgangen af tredje kvartal 2023 er befolkningstilbagegangen i indeværende år på 167 borgere. Det er noget bedre end forventningen i befolkningsprognosen, der lyder på en tilbagegang på 289 over hele året. Det kan derfor med rette diskuteres, hvorvidt dette års befolkningsprognose er udarbejdet for pessimistisk. Det skal dog bemærkes, at tilbagegangen i Lolland Kommune i 4. kvartal, historisk set, har ligget over 100 borgere. Eksempelvis var tilbagegangen i 4. kvartal i 2021 på 134 borgere, mens den i 4. kvartal 2022 var på 139 borgere.

Som det fremgår af grafen, forventes antallet af børn, unge og erhvervsaktive i basisscenariet at falde, mens antallet af over 65-årige forventes at være svagt stigende.

De supplerende scenarier tager udgangspunkt i en tilflytning på henholdsvis 1.440, 2.160 og 3.600 borgere i perioden 2024 til 2032 som følge af øget turismeindustri og permanentgørelse af tunnelfabrikken. De supplerende scenarier er nærmere forklaret og gennemgået i befolkningsprognosen fra april 2023, der findes på www.lolland.dk.

Befolkningsprognose 2023 til 2033

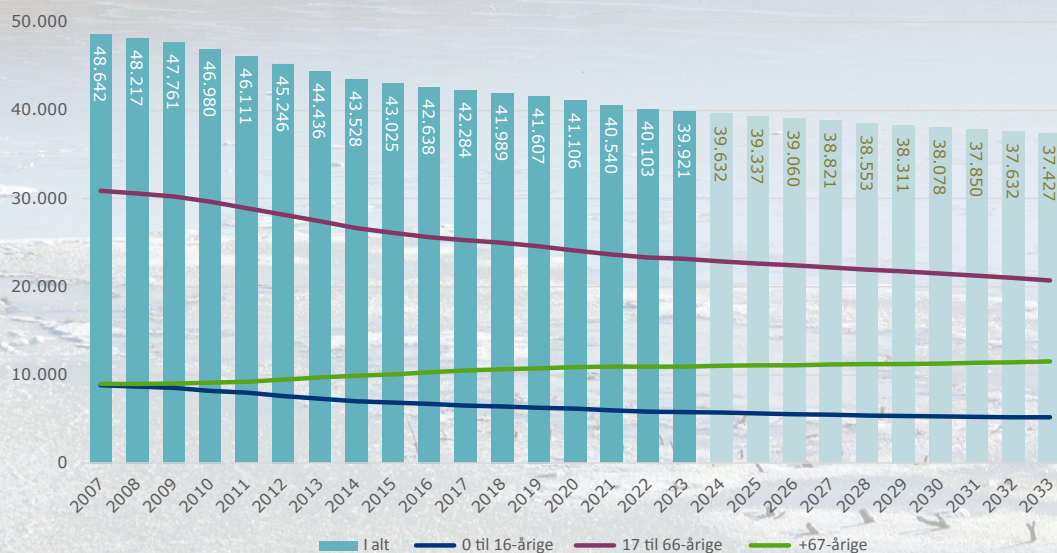

Foto: Lyttesholm, isvinter - Anne-Mette Pedersen, Nakskov Fotogruppe

KOMMUNERNES ØKONOMI 2024

Det overordnede indhold i aftalen mellem regeringen og kommunerne sætter rammerne for kommunernes økonomi for 2024 og de kommende år. Grundet udligningsreformen fra maj 2020 er fastsættelsen af bloktilskuddet til kommunerne i 2024 ikke betinget af en uændret kommunal skattefastsættelse for kommunerne under ét.

I forbindelse med budgetvedtagelsen for 2021 besluttede Lolland Kommune at sænke skatten til 26,3 procent og modtager i den forbindelse et fast årligt tilskud på 43,3 mio. kr. svarende til provenutabet. Hvis kommunen øger beskatningen, bortfalder tilskuddet fuldt ud.

Ligesom foregående økonomiaftaler er 3 mia. kr. af det samlede bloktilskud betinget af, at kommunerne under ét overholder den aftalte serviceramme i forbindelse med budgetlægningen. Derudover er der fortsat også en sanktion, hvis kommunernes regnskaber samlet set ikke overholder rammen. Sanktionen udmøntes dels kollektivt (40 procent) og dels individuelt (60 procent).

Med økonomiaftalen tager KL til efterretning, at kommunernes udgifter til administration skal nedbringes med 700 mio. kr. i 2024.

I forbindelse med udligningsreformen fra maj 2020 blev finansieringstilskuddet på 3,5 mia. kr. gjort permanent, ligesom fordelingen sker efter fastholdte parametre - med 1,5 mia. kr. fordelt på alle kommuner og 2 mia. kr. fordelt efter kommunernes økonomiske vilkår. Lolland Kommunes andel er opgjort til 36,1 mio. kr., hvilket er 0,4 mio. kr. mindre end i 2023 og afspejler det faldende folketal.

Særtilskudspuljer

Paragraf 16-puljen til vanskeligt stillede kommuner udgør 384 mio. kr. i 2024. Dertil kommer en ekstraordinær forhøjelse på 350 mio. kr. Lolland Kommune har indgået en udviklingspartnerskabsaftale med Indenrigs- og Sundhedsministeriet på 120 mio. kr. Derudover modtager Lolland Kommune 90 mio. kr. af den ekstraordinære forhøjelse,

sådan at kommunen i alt modtager 210 mio. kr. i tilskud til vanskeligt stillede kommuner i 2024.

Skat

Med baggrund i reformen af det kommunale tilskuds- og udligningsystem fra 2020 er der enighed om at understøtte, at kommunernes indkomstskat under ét ikke stiger som følge af udligningsreformen. I forlængelse heraf øges rammen til nedsættelser af udskrivningsprocenten med op til 35 mio. kr. for at understøtte en neutralisering af en eventuelt samlet skattestigning, der kan tilskrives en overudligningsvirkning ved skatteforhøjelser til indfasningen af tab i udligningsreformen i 2024. Tilskud fordeles efter vilkår fastsat med udligningsreformen.

I økonomiaftalen er der enighed mellem regeringen og KL om, at målet for kommunernes skattefastsættelse er en samlet uændret kommunal skat for 2024.

Anlæg

Kommunernes bruttoanlægsudgifter må i 2024 samlet set udgøre 19,3 mia. kr., hvilket er 0,8 mia. kr. mindre i forhold til anlægsloftet i 2023.

1 mia. kr. af bloktilskuddet for 2024 er betinget af, at kommunerne samlet set overholder den budgetterede anlægsramme.

Lånepuljer

Med udgangspunkt i aftalen om kommunernes økonomi for 2024 blev der afsat følgende lånepuljer

- 200 mio. kr. på det ordinære anlægsområde
- 300 mio. kr. til likviditetsmæssige konsekvenser af den nye afregningsmodel for ejendomsskatter.
- 200 mio. kr. til udvikling af den kommunale botilbudskapacitet på socialområdet.

Lolland Kommune søgte om lånedispensation på 7,7 mio. kr. fra puljen til likviditetsmæssige konsekvenser af den

nye afregningsmodel for ejendomsskatter og har fået dispensation på 5 mio. kr. for 2024.

Samtidig ansøgte kommunen om lånedispensation fra lånepuljen til udvidelse af botilbudskapaciteten på socialområdet på 3 mio. kr. og har fået dispensation på 3 mio. kr.

Endelig søgte Lolland Kommune om lånedispensation på 40 mio. kr. fra lånepuljen på 200 mio. kr. på det ordinære anlægsområde og har fået afslag.

Bevillingsniveau og bevillingsregler

Ifølge styrelsesloven skal byrådet ved den årlige budgetvedtagelse fastlægge bevillingsniveauet for det kommende budgetår.

Sammen med budgetvedtagelsen vedtog byrådet, at bevillingsniveauet for driftsbevillinger fastlægges til udvalgsniveau. Det betyder, at der kun skal søges om tillægsbevillinger, når der skal korrigeres i nettorammen for det enkelte udvalg.

Bevillingsniveauet for anlægsbevillinger er rådighedsbeløbet for hver enkelt anlægsprojekt.

For de finansielle poster skal byrådet tage stilling til renteindtægter og -udgifter under ét, afdrag på lån under ét, tilskud og udligning under ét og skatter under ét.

Bevillingerne afgives som nettobevillinger.

Foto: Hestehovedet en vinterdag - Jens Larsen, Nakskov Fotogruppe

REGNSKABSOPGØRELSE

1.000 Kr.	2024	2025	2026	2027
Indtægter				
Skatter	-2.110.732	-2.165.228	-2.266.496	-2.288.264
Tilskud og udligning	-2.009.527	-1.983.500	-2.047.081	-2.124.709
Indtægter i alt	-4.120.259	-4.148.728	-4.313.577	-4.412.973
Driftsvirksomhed - Overførsler				
Børne- og Skoleudvalget	-9.006	-9.006	-9.006	-9.006
Ældre-, Omsorgs- og Sundhedsudvalget	225.925	225.925	225.925	225.925
Social- og Arbejdsmarkedsudvalget	1.051.674	1.050.210	1.050.247	1.050.247
Økonomi- og Erhvervsudvalget	161	161	161	161
Overførselsudgifter i alt	1.268.754	1.267.290	1.267.327	1.267.327
Driftsvirksomhed - Service				
Klima-, Teknik- og Miljøudvalget	164.203	156.879	156.924	156.924
Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget	77.052	74.609	74.530	74.530
Børne- og Skoleudvalget	876.839	868.964	868.589	868.589
Ældre-, Omsorgs- og Sundhedsudvalget	669.452	669.252	669.252	669.252
Social- og Arbejdsmarkedsudvalget	499.396	498.418	497.507	497.507
Økonomi- og Erhvervsudvalget	440.540	437.926	438.165	438.144
Serviceudgifter i alt	2.727.482	2.706.048	2.704.967	2.704.946
Pris og lønstigninger (drift og anlæg)	0	175.668	359.269	551.417
I alt drift inkl. pris- og lønstigninger	3.996.236	4.149.006	4.331.563	4.523.690
Driftsresultat før renter	-124.023	278	17.986	110.717
Renter	15.634	13.123	8.733	6.753
Primært driftsresultat	-108.389	13.401	26.719	117.470
Anlæg	91.946	120.000	120.000	120.000
Resultat i alt	-16.443	133.401	146.719	237.470
Finansieringsoversigt				
Resultat iflg. ovenstående	-16.443	133.401	146.719	237.470
Lånoptagelse (langfristet gæld)	-49.250	-64.083	-3.800	-3.800
Afdrag på lån (langfristet gæld)	111.815	113.429	113.126	101.542
Balanceforskydninger	-712	-712	-712	-712
Ændring af likvide aktiver	45.410	182.035	255.333	334.500
Forventet kassetræk ultimo året	12.110	194.145	449.479	783.979

UDVALGENES BEVILLINGSRAMMER

1.000 Kr.	2024	2025	2026	2027
Drift og refusion - netto - i alt	3.996.236	3.973.338	3.972.294	3.972.273
Klima-, Teknik- og Miljøudvalget	Bev. 164.203	156.879	156.924	156.924
Miljø og planlægning	4.472	4.416	4.461	4.461
Kollektiv trafik, havne mv.	61.555	55.090	55.090	55.090
Veje og grønne områder	98.176	97.373	97.373	97.373
Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalget	Bev. 77.052	74.609	74.530	74.530
Kultur og borgerservice	50.765	49.822	49.743	49.743
Folkeoplysning og idræt	25.319	23.819	23.819	23.819
Sundhed	968	968	968	968
Børne- og Skoleudvalget	Bev. 867.833	859.958	859.583	859.583
Fælles - Skoler og dagtilbud	31.629	31.629	31.629	31.629
Dagtilbud	146.035	146.035	146.035	146.035
Undervisning	297.134	289.148	288.773	288.773
Fritidstilbud	38.513	38.513	38.513	38.513
Specialundervisning	75.138	75.138	75.138	75.138
Sundhed	25.664	25.885	25.885	25.885
Understøttende foranstaltninger	12.608	12.608	12.608	12.608
Forebyggelse og anbringelse	241.112	241.002	241.002	241.002
Ældre-, Omsorgs- og Sundhedsudvalget	Bev. 895.377	895.177	895.177	895.177
Sundhed	304.290	304.301	304.301	304.301
Ældre	591.087	590.876	590.876	590.876
Social- og Arbejdsmarkedsudvalget	Bev. 1.551.070	1.548.628	1.547.754	1.547.754
Forsikrede ledige	60.303	60.303	60.303	60.303
Midlertidig forsørgelse	254.850	254.893	254.923	254.923
Varig forsørgelse	673.462	673.458	673.458	673.458
Øvrige sociale formål	54.913	54.913	54.913	54.913
Beskæftigelsesindsats	56.003	54.798	54.805	54.805
Socialpsykiatri	205.624	204.979	204.979	204.979
Handicappede	231.819	231.188	230.277	230.277
Misbrug	14.096	14.096	14.096	14.096
Økonomi- og Erhvervsudvalget	Bev. 440.701	438.087	438.326	438.305
Ejendomme	48.687	50.274	50.274	50.274
Administration og fællesudgifter	365.014	360.813	361.052	361.031
Bevillingsreserve	27.000	27.000	27.000	27.000
Pris- og lønstigninger vedrørende drift	0	175.668	359.269	551.417

1.000 Kr.		2024	2025	2026	2027
Anlæg - brutto - i alt	U	123.813	144.666	120.000	120.000
Anlæg - brutto - i alt	I	-31.867	-24.666	0	0
Klima-, Teknik- og Miljøudvalget	U	36.600	44.709	1.000	1.000
Projektering ny færge	U	500			
Ombygning af Fejlfærgeren	U	1.800			
Eftersyn azimutter og opgr. M/F Christine	U	600	1.000		
Uddybning/opretning af sejlrende	U	22.700	25.000		
Opgradering af vej og kaj i Rødbyhavn	U	0	6.509		
NH - Havnestrøm til skibsfart	U	0	3.000		
Renovering af lystbådehavne	U	2.500			
Dybvig Miljøoprensning og høfder	U	1.500	4.500		
NH - Renovering sandkaj ved Nybro	U	6.000	4.000		
Trafiksikring af skoleveje	U	1.000	700	1.000	1.000
Fritids-, Kultur- og Folkesundhedsudvalg	U	2.150	162	0	0
Nakskov Svømmehal div. Vedligehold	U	500			
Tilskud Dodekalitten	U	150	162		
Lysanlæg til idrætsanlæg	U	1.500			
Økonomi- og Erhvervsudvalget	U	85.063	99.795	119.000	119.000
Økonomi- og Erhvervsudvalget	I	-31.867	-24.666	0	0
Ikke disponeret anlægbudget	U	0	20.986	112.500	112.500
Nakskov 2030	U	29.557	46.807		
Nakskov 2030	I	-31.867	-24.666		
Udviklingsplan Kragenæs	U	2.000			
Handicaptilgængelighedspulje 2024	U	500			
Handicaptilgængelighedspulje 2025	U		500		
Handicaptilgængelighedspulje 2026	U			500	
Handicaptilgængelighedspulje 2027	U				500
Nedrivning kommunale bygninger 2016	U	324			
Nedrivning kommunale bygninger 2020	U	292			
Nedrivning af Dannelunde Skole	U	3.500			
Nye affaldsløsninger	U	3.800			
Samling af Solstrålen og Vandloppen	U	1.600			
Pulje Energieffektivisering (år 2021)	U	1.500	424		
Pulje energieffektivisering (år 2023)	U	1.500	1.500		
Ny daginstitution i Nakskov	U	22.140	2.500		
Havnepromenade og bro i Nakskov	U	4.350	14.350		
Fredningssag Skarholm	U	3.000			
Nedrivningspulje ej disponeret	U	6.000	6.000	6.000	6.000
Landsbyfornyelse ej refusionsberettiget 2024	U	3.000			
Landsbyfornyelse ej refusionsberettiget 2025	U		4.728		
Byudvikling i Maribo omkring Irmagrund	U	2.000	2.000		

1.000 Kr.		2024	2025	2026	2027
Finansielle bevillinger	U	127.449	126.552	121.859	108.295
	I	-4.215.631	-4.395.558	-4.573.422	-4.751.985
Økonomi- og Erhvervsudvalget	U	127.449	126.552	121.859	108.295
	I	-4.215.631	-4.395.558	-4.573.422	-4.751.985
Skatter	I	-2.110.732	-2.165.228	-2.266.496	-2.288.264
Tilskud og udligning	I	-2.009.527	-1.983.500	-2.047.081	-2.124.709
Renter	U	15.634	13.123	8.733	6.753
Afdrag	U	111.815	113.429	113.126	101.542
Lånoptagelse	I	-49.250	-64.083	-3.800	-3.800
Balanceforskydninger	I	-712	-712	-712	-712
Forskydninger i likvide aktiver	I	-45.410	-182.035	-255.333	-334.500

Foto: Hyggeplads ved Maribosøerne - Naskov Fotogruppe

F.R. RASMUSSEN Grafisk Design

Lolland Kommune
Torvet 3
4930 Maribo
www.lolland.dk

